

C 253.

6000

Kõrge mæng.

E. Didring.

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Nm 196

Wanemuise
näitelawa
TARTUS. ++

Kõrge mäng.

Ernst Didring.

Drama kolmes waatuses.

Tõlkinud: M. Konik.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76176

Wanemuise näitelawa.

Juuni 1913.

Tegelased:Kohtumised.Gunnar, tema poeg.Signe, Gunnari nenna naene.Ivar.Apteeker.Krahv.Tenija tüdruk.Sahivöörad.

Aeg: Olevin.

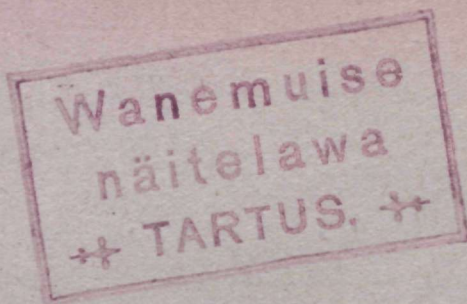
Kohd: Wana rüütlimõis.

Tegemise aeg: Pärnese loojamiserust pärnese tõusuni.

Tegemise kohad: I. w. Rõdu pääl;

II " salongis;

III. " raamatukogu ruumides.

Oktobi-kuu algusel, ühtu rõdu pääl. Tagaseinas rõdu käripuud, risti üle näitelawa. Keskpingas avaus trepi jaoks. Paremat kätt maja sein. Selles seinas kahikordne uks klaasakendega ning võreaga. Mõlemal pool ust neljaruuduga aknad, rohelistes lüügid. Paremat kätt üks wana pärnapuu, kollane, selle puu tüvi tuleb rõdu põrandast läbi, ja latw on rõdu katuseks. Ringi ümber puutüvi on rohelineks värvitud paine asetatud. Võre ääres pah. pool punitud tool. Puu juures mõned lathidest kooker pandud rohelineks värvitud istmed. Tagaseinas paistab maastiku kohati metsaga kaetud. Paremalt pool metsa ei ole. Tänavast katab ühtupuna ja lai pilmerünn. Viimased päikesekiired paistavad meripinnas-tena paremalt poolt majaseina pääle, võrest läbi ning pärnatüvi pääle. Rõdu pääl on näha maas natuke u kollunud, langenuid lehti.

Ivar (tuleb, määratud jahilõikand seljas, püss
slah, treppi mööda üle tagaseinas, vastab silmapilgu
aega üle rõdu päikese poole ning lähel siis klaasuste

kaudu majasse, uuse pooleldi lahti jättes. Kohe selle järel on näha, kuidas ta pah. nätt uusest olewa akna lahti teeb.

Näitelawa jääb silmapilguses tühjaks. Natuurse aja järel on rõõmawad, wähe hingetut naeru kuulda ja Gunnari saatel tuleb Signe juurtes ümber majanurga ja juuresel ringi ümber pöör; Gunnar saab ta kätte ning wõtab ta tõrnikaalt oma naenlasse.)

Signe (katkub lahti röhelda.) Sa oled ometi kõige auksanam mänguseltsiline, keda enesele ial ette wõib kujutada!

Ei, lase mind! - - Lase mind, Gunnar! - Lase, kas kuulad! - Lase lahti! - - (Gunnar lasel ta lahti)

Mis sul on?

Gunnar. Kas näed mind, et sind kinni wõin püüda!

Signe. Sa oled wähe wägivaldne.

Gunnar. Kas sulle haiget tein? Mis, ega sa ometi mitma harkka?

Signe. See on inetu!

Gunnar. Kas mina pääle hakkasin?

Signe. Seda ei tohi ialgi enam sündida.

Gunnar. Seda pole ka weel ial sündinud. Sa ei tohi minuga mängida. Wast ei wõi minuga mängida.

Signe. See on inetu, una jäändu sel kombel kirjasti tarwitada.

Gunnar (astub mõne sammur võre poole.) See on inetu, oma ihudust sel kombel kirjasti tarvitada.

Signe. Ma keelan sul ära, kunagi veel minusse puutumast... mitte sõrmeotsaga - püü!

Gunnar (tuleb tagasi.) Istu! - Mithu? Siis tahan mina vast istuda? Kas ei või me rahulikult asjast rääkida? (Istub puu juurde.)

Signe. Rahulikult! Sa värised ju veel praegu kõigest kihast. Waata oneti oma näsa!

Gunnar. See on kirjutuse-kramp.

Signe. Seda ma arvan. Sa ei kirjuta ju kunagi.

Gunnar (tõuseb püsti.) Ei, sääl on sul õigus.

Signe. Miks ei kirjuta sa kunagi enam?

Gunnar. Teisi on ju küllalt, kes kirjutavad. Päälegi olen ma talt küdinunud. Ma leian, kirjutada võiks alati.

Gunnar. Kille üle?

Signe (nohmetult, häbelikult.) Kõige üle - mida nähtaks.

Gunnar. Pärsese loojamineku, lillede ja kampaiste üle! Ei, tänan.

Signe. Siis kirjuta sellest, mis sa mitte ei näe.

Gunnar [lähel ja võtab istet võre ääres oleva tooli pääl.]
Sellest ei kirjutata. Oled sa kunagi midagi päikesetõusu
üle lugenud?

Signe. Ei — sul on õigus. Kust see tuleb?

Gunnar. Luuletajad pole ialgi nii vara üleväl, et nad
päikesetõusu näksid.

Signe. Siis võid sa ju täna öösel üles jääda.

Gunnar. Seda ma tahanagi.

Signe [lähel tema poole.] Ning luuletada? Siin?

Gunnar. Kes elab, see ei luuleta. Alles pärast, kui eluga
lõpp on tehtud, hakatakse luuletama.

Signe. See oli kindlasti väga sügavamõteline. Mis
sa siis teed, kui sa kirjutada ei taha?

Gunnar. Võib see sind huvitada?

Signe. Palun väga! Nagu luuletaja härra soovivad.
See ei huvita mind põnnugi...

Gunnar. Jäta sõrd mind luuletajaks hüdnest.

Signe. On see ka mast haavamine?

Gunnar. Niisama hästi võid mind sunniviisiliselt
nimetada.

Signe. See on igatahes õige armas sunnitöö. Nütle
meti, mis Gunnartil teha on. Kunagi midagi muud

kuu haigused.

Gunnar. Ja, temast on kahju.

Signe. Sa ei tohi oma nennast pilkavalt rääkida.

Gunnar. Sa tahad ütelda, see mehest.

Signe. Ma ei võiks ialgi sellises saada.

Gunnar. Millest? Arstias?

Signe. Ainult haiged — ja inhtewiisi haiged — ühe juurest teise juurde.

Gunnar. Kedagi ei wõeta nii lahnesti vastu kui arsti.

Signe. Ja kedagi ei kardeta nii.

Gunnar. Ta teeb igatahes midagi nasulikkust. Wähemalt usub ta seda. Aga mis teen mina? Kirjutatan wärsisid, mida üks wõi teine hää tahuline napp loeb.

Signe. Sa ei ole inhtaoline. Täna oled sa nii wähenõudlik.

Gunnar. See juhtus mõnikord. Kas on see õigusepärast suure, tugewa mehe töö, paigal istuda ja wärsis kirjutada?

Signe (võrub oma inht näwari). See jõudu sain ma tunda!

Gunnar. Kas oled veel pahane?

Signe. Mis ei läinud sa ühis ja hi pääle, kui sa sel sugust jõunäillust eneses tunned?

Gunnar. Ma ei suuda tappa. Mis kurja on loomad meile teinud?

Signe. See kõlab ju ilus.

Gunnar. Kõlab? Mis sa tahad ütelda?

Signe. Mõnele võib ju vastu meelt olla, ja hi pääle minna.

Gunnar (tõuseb püsti). Ja, mina ei armasta seda paugutamist mitte.

Signe. Ja siis võib ju ka enesele paugutada minna. Suulitajad ei olla loomade poolest mitte väga julged.

Gunnar. Igatahes sama julged, nagu arstid ja muud pühapäevajäägid.

Signe. Hütled sa Sennarti?

Gunnar. Päälegi kinnitan ma sulle, palju rohkem julgust läheb tarvis, siia jääda — ning sinuga kokku saada — kui ja hi pääle minna.

Signe. Ma kusun ainult, kas sa sellega Sennarti pääle sihid, kui pühapäevajäägritest kõneled?

Gunnar. Kas sa ei usu, et me nüüd tasa olime? —

Ma reisin kumme.

Signe. Sa tahad ära reisida? Sellest pole sa veel midagi lausunud!

Gunnar. Ma kaalusin koma järele, cha ei saa siin tööd teha.

Signe (oma ettü). Tahad sa ära reisida?

Gunnar. Selle üle võid sa ju ainult rõõmus olla. Siis pole sul enam vägivalda karta.

Signe. Mis ütleb vanaisa selle kohta? Kas ta sest teab?

Gunnar. Veel mitte.

Signe. Ja ta oli uneti nii rõõmus, et sa jälle kodus oled, vähemalt et kaks ta pojadest jälle tema juures on.

Gunnar. Tal saab ühestigi - ja sinust. Ma tulen enesele alati siin ette kui võõras.

Signe. Kui sa ainult teeksid, mis vanaisa ...

Gunnar. Ei ole midagi parata. Ma pean. On jultumisi elus, kus ainult üht võib teha ja seda nimelt ruttu.

Signe. Kas sa kumaks ära jääd?

Gunnar. Seda ma ei tea. Võib olla ühes - võib olla kümmeks aastaks. Pöörab tuul põhja, puhub ta mind võib olla varemalt koju.

Signe (najatab seljaga vastu võre) Kii siis viimane õhtu! - Oh kui rumal, et meil just jahinõõrad on. Need jäävad vist termeks võks.

Gunnar. On neil aijaga mida tegemist?

Signe. Juhide allesmine meile, Lemart ja Inar ja sinu ja minna võinud täna õhtu vanaisa juures istuda.

Gunnar. Siis on ju õige hääl, et sellest midagi välja ei tulle.

Signe. Mis sa ütled?

Gunnar. Sääl mehtusaalis kõige oma raamatutega. Ei, ma tänan.

Signe. See on termes majas kõige parumõnnum! Ja vanaisa juhtu kuulata, on nagu näekis, tunnes ja mõistaks ta kõis!

Gunnar. Ma tänan. Misugune wana wihunud keh-tunik, kes harjunud on, inimestelt nende saladusi välja meelitama.

Signe. Sinul on kindlasti hirm vanaisa eest?

Gunnar. Kes sulle seda ütles?

Signe. Näib nii olevat, mõnikord!

Gunnar. Täesti? See on siis kogemata, tahtmata.

Signe. Ja siis hviad sa temast emale viimasel ajal.

Gunnar. Kaebas ta selle üle ~

Signe. Ei, aga ma näen, et ta selle üle kurib on. Ja tal on ju nii raske paigast liikuda.

Gunnar. Sina oled tal ju ulmas.

Signe. Sellest ei hooli ta palju. Ma ei ole ju mitte tema verest. Teie jaoks elab ta, Sennarti ja siin jaoks.

Gunnar. Ma tahaks varsti ise jälle elama hakata. Seda ma siin ei saa.

Signe [läheb puna poole]. Ei, siin on küll liig vähe maheldust ühele....

Gunnar. Suletajale! Ära häbene.

Signe. Meil on ju nii vähe parkuda. Jahti sa põlgad. Kaardimängu nii samuti. Wanaisa on wana. Sennartil on oma haigetega tegemist, ja mina — mina ei suuda ju sind nõrgema elu jaoks waimustada.

Gunnar. Milliks sa mind waimustad, jätan ma parem ütlemata.

Signe. Aga nüüd on sul umeti Ivar.

Gunnar. Tahad sa, et ma pean jääma?

Signe. Miski pärast võid sa rahulikult minna.

Gunnar. Seda ma võisin arvata. Sellepärast lähen ma ko.

Signe. Sa ei tahi omeli ütelda, et see minust olenub?

Gunnar. Ei, see olenub ilmaest... (Läheb võre poole.)

Nüüd lähub päike koke luuja kalju rahnu taga.

Signe (kes pann juurde on istunud, pöörab pääd lääne poole, astub siis võre juurde ja najatab selle vastu). Kas näed üht pötra?

Gunnar (väinise väikimise järel). Imelik, kuidas päinise luujaminek meid alati nii haruldaset liigutab. Oieti ei ole süäljuures midagi iseäralikku ja ka mitte midagi kurba, kuna ju iga päinise luujaminek meie jaoks teistele inimestele sääl teine pool maakerä päinise tõusu tähendab. Kõiks on ainult ajaküsimus: elu ja surm, päinise luujaminek ja päinisetõus. — Ja siisgi — siisgi on minu meelest iga noid nagu mängiksid nägemata kaed üht kurba viisi viinsetel kuldsetel kulltel. — Kas kuulid? — Isegi sina jääd väiniseks. Mis pääle sa mõtled?

Signe. Meri on wainne tänä öhtu. Sul tuleb reisiks hää ilm.

Gunnar. Innaagi midagi, mis ilu wõib rõõmu tunda.

Signe. Kui mitte see pilweriirus ... Sa uneti kirjjutad noju?

Gunnar. Kellele?

Signe. Wanaisaale.

Gunnar. Seda sa ei arwanud. - Ma kirjutan Signe. (Tähtendusrikkalt). Aga ma tahan wastust saada.

Signe (jähmatas ja tõuseb püsti). Ei, Gunnar, ei! Seda sa ei saa!

Gunnar (naerab järsku). Kas sa usud, et ma sind tahan kirjotusesse wia? Ei, aga sa wõid ju järelkirja juurde lisada, kui wanaisa mind wastusega auustab - soovad terwitused wennanaesi Signe poolt - wõi midagi sellesarnast - waimurikas - ääre pääl - üsna all... (Päikesekiired kustuvad ja ämorus algab.)

Signe. Sa ei ole mitte just wiisakas, ehk see küll wainane öhtu on, kus me koos olime.

Gunnar. Wiisakas. (naerab järskult). Mu armas pruud

Doctor! Teie mehe vend tänab teid auuparlikult, soovjalt nende rõõmsate tundide eest, mista teie majas on tohtinud mööda saata.

Signe. Pfui! Kui rask sa alla võid! (Läheb nase puole.)

Gunnar (talle järel). Ei! - Mitte nii! - Mitte nii! - Ära tahan sinust ilusa mälestuse kaasa võtta - nagu päinese paistest - lillest, mis sulle trulle näes riigile - su roosilist pälet tahan meelis pidada - su armast nooru, mis nii rõõmus rõlab, nagu sulisev läte - tahan ma mälestada oma tulewal, pimedal ööl... Kas polnud ilus? Ütle! (Haarab ta näest rinni.) Ela hästi, Signe! Ela hästi!

(Tõmbab ta oma rinnale.)

(Signe vaatab talle nagu nõinkult otsa.)

(Bilmapiilguas väiksinine. Siis rõlavad jahisarved allpool rõdu.)

Signe (nisub end ägedalt lahti sellest rõõmusest.)

Gunnar (paludes). Ei! Ära mine!

Signe. Jahilised tulevad ja Sennart!

Gunnar. See ei olnud Sennarti sarv.

Signe. (segaselt.) Mitte?

Gunnar. Kuidas nad räävad! Kõra järel otsustades, näib neil suur jahisaak olevat. Kuidas võib päikeseloojangumõõn ajal niisugust rõõmu teha! (Läheb möre poole.)

Signe. Sa tuled ometi sööma.

Gunnar (istub tuuli pääle.) Ma usun määvalt. Ma ei või seda igavest hooplemist päält kuulda: „kõina“ lasksin ühe panguga kaks ja „tema“ laskis mööda.

Signe. Ma olen sulle tänuks, kui sa tuleksid.

Gunnar. Siis tulen ma niidugi.

Signe. Fotta. Nad on kindlasti nälgased, nagu ma neid tunnen. Ära jää siia kauemaks istuma. Kiitnaks läheb ja pimedaks.

Gunnar. See pole midagi sellega võrreldes, missuguseks siis läheb, kui sa ära oled läinud.

(Olma Signe akna juurde lähem, kuuluse majast kühikest krabinat. Signe kohkub ja vaatab lahtisest aknast sisse. Gunnar tõuseb püsti.)

Signe. Inka tagasi, Ivar?

Ivar (vaatab aknast välja.) Ma tulin praegu.

Gunnar. Aga ometi mitte seda teed?

Ivar. Ei, ma läksin seestpoolt. Kas te ei kuulnud, kui ilusti ma puhkasin?

Gunnar (on jälle istet wõtnud.) Ah, wõi sina olid see! Ma arvasin kellegi teise nööri olevat.

Ivar. Aitäh.

Signe. Te saite midugi hulga jahisaaki?

Ivar (hümbab ennast tagasi.) Mina mitte.

Gunnar. Ühes arjas pole ta kellegi õige kütt.

Ja ei hoopis.

Ivar (kuleb uksest wälja, püss ja selle puhastamise abinõud kaas). See on nii pine nagu keldris, kui wäljast tuleb. Ma ei saanud warrastgi raudaajada.

(Hakkab püssi puhastama.)

Signe. Kas saite midagi?

Ivar. Mina mitte.

Signe. Mitte? Mis sa siis tegid?

Ivar. Lasksin mööda.

Gunnar. See rõõmustab mind.

Signe. Mister püssilaskmises laskis mööda?

Ivar. Inhtub mõnikord sellele, kel küllalt ettekujutamisewõimw pole uskuda, et pihta lähed.

Signe. Ja teised?

Ivar. Kaks pötra, usun ma.

Signe. Suured?

Ivar. Üks kumeteistkümmega.

Signe. Kas Sennart selle lastis?

Ivar (venitab nime). Sennart? Ei, ma ei usu.
Kuid ma ei tea kindlasti.

Gunnar. Ja, te olete tubliel mõrtsurad.

Signe. Aga, Gunnar!

Ivar. Mitmed moodi võib tappa. Üks kirjutas
halb mürssu, teine...

Signe. Ei, nüüd lähel asi liig kirjuse. Ärge
ainult õhtusöögis hiljaks jääge. Ruttu, Ivar.

Ivar. Ma tahan ainult selle lapse eest hoolitseda.

(Wõtab püssi.)

Signe. Missugused mõisted sul lastest on!

Usud sa, et nendega võib niiviisi ümber käia?

Ivar. Sa ära matsu meie päale mõju avaldada.

Signe. On liig vara. Oota, minni oma elusti võid
rääkida. Selle lapsega peab niimoodi kohtutama.

Kasellini ja...

Signe. Ah sv! Siis tee ruttu! Poole tunni pärast
hakatarse sööma. Ära lase meid oodata.

Ja ära unusta kuulatajast kaasa tulla, Ivar. Tema saaks sellega toime, et enese sira unustab, ja see oleks ometi kurb!

Ivar. Mõistan. Pegasusel peab ka midagi olema hamba alla panna. Ole üsna rahul...

Signe (ära unuse kaudu)

Ivar. Te nookisite keime tüst midagi, naga harilikult, sina ja nennanaene. Noh, see erutab ju inna natuke.

Gunnar. Arvad sa?

Ivar. Kellel muud midagi teha pole, sellele võib see ju õige meeldiv amet olla. Sina ja nagu meie tüsed jahil ei käi.

Gunnar. Ei, ma ei saa arv, kuidas te seda kõhukes väite nimetada.

Ivar. O, tal on ikkagi oma kasu ka.

Gunnar. Mõtled sa praadi?

Ivar. Ka seda! Hääd põdrapraad pole, sügugi põlata. Ja sira terve elu. Kaiglasest mõtteviisidused avivad ära, kui Jumala vabast õhku hingast.

Gunnar. Ah, ole hääd, ära kõnele mulle Jumala vabast õhust. Päälegi on ta sinu rõdu pääl mul ometi

nisama waba.

Ivar. Ma ei kahtle selle juures sugugi, et sul siin
hää oli olla, kuna meie põlvist saadik rahas tam-
missime.

Gunnar. Kas ma ei ole wast waba inimene?

Ivar. Waba? Seda küll, arwan ma, kui sa
mitte mäljamaal naise pole wõtnud. Aga ma ei
mõtle mitte sedasugust wahadust.

Ivar. Oieti peab endid abielurahwas kõige wa-
hannalt iluwal.

Gunnar. Sa saad ometi aru, et...

Ivar (segab wahile) Ma olen ammuigi aru saanud,
arwan Gunnar, et ma inimestest mitte midagi ei
tea. Päält naha aumehed wäiwad kelmid olla
ja päält näha kelmid aumehed. Kadu wõib wassi-
pöosa all pesitada ning süüts liblikas nägusti all.

(Tõuseb püsti ja wastab murinalt wälja paremale poole)

Gunnar. Waleanda... ma ei arwasta mõttetarkust.

Ivar. O, palun, see ei ole mõttetarkus.

Gunnar. Mis sa sääl näed?

Ivar. Ma arwan naljantipul midagi nägawat.
Sääl liikus midagi. See on kindlasti üks püder.

(Pistab padruni püssi sisse.)

Gunnar. Sul peavad hääd silmad olema. Ma ei näe kõige vähemat.

Ivar. Ei, ei, ämmaraks lähub. See on kena naugus - kolmsada meetrit. . . (tõstab püssi palgesse.)

Gunnar (järsult). Ei, ära lase!

Ivar (laseb püssi majuda ja mõtab padruni välja.)

Ainult sellepärast, et ma kardan, ta langeb merde. Ja siis võib veel ta ära. Taseiseb kalju äärmisel serval.

Gunnar. Kas' ta olla ja kuula parem, mis ma sulle ütlen. Ma reisin homme ära.

Ivar (vilistab tähendusrikkalt.)

Gunnar. Kas sa ei kuulnud, ma reisin ära.

Ivar. So? Mis pärast siis?

Gunnar. Sellepärast, et tahan.

Ivar. Siis soovim sulle õnni, et teha võid mis tahad. Sul on hävi! Sul pole millegi muu peäle karvis mõelda!

Gunnar (naerab järsult). Sa meeldid mulle!

(äkki) Kas võid saladust hvida?

Ivar. Mis on mul sinu saladustega tegemist?

Gunnar. Ma arvasin, me uline sõbrad.

Ivar. Mis pärast peale sõprus siis saladuste laad-
kohaks ulma?

Gunnar. Ma tahan ainult nõu küsida.

Ivar. Ara nõna igavese tarkuse sõnni.

Gunnar. Kas sa tahad, või ei taha?

Ivar. Ning ta andis oma saatuse ühe inimese
kätte! Ütle oma saladus! — Kirevase pänalt,
on see aga täna raske puhtaks seada! (Hoiab
püssi taeva poole ja vaatab raud sisse.)

Gunnar. Pane see riist käest ja kuula, mis ma
räägin!

Ivar. Kui sa nii pühalikul teonil kõneled, eres
ma siis ikka pea. (Panub püssi ära) Kui siis —
sa armastad teda.

Gunnar. Kust sa seda tead?

Ivar. Või tahad sa raha laenata. Rohkem sala-
dusi meestel harilikult ei ole.

Gunnar. Sa tead siis?

Ivar. Ja.

Gunnar. Oled sa midagi näinud?

Ivar. Kõiks.

Gunnar. See ei oleud minu süü. Ma kinnitan sulle.

Ivar. Ei, seda võin ma arvata. Kõnugune püha mees nagu sina.

Gunnar. Aga ma ei mõista - sa ütlesid ju, et praegu alles oled tulnud.

Ivar. Ma valetasin - et teile mitte häbi teha. Ma tulin paljõ varemini.

Gunnar. Sa kuulnud siis, lähendab, inimeste hulka, kes salaja kuulatawad.

Ivar. Ega ma uneti nagu tige koer ei võinud väljõ kormata, et püha kõõkluse nimel haukuda.

Gunnar. Kui sa müüd kõis tead...

Ivar. Ma ei tea muid midagi, kui et sa unole seda lõten lubad, ena mennanase ümber lipitseda, kui ta mees jahil on.

Gunnar (äritult). Ivar!

Ivar. Ära pane pahaks, kui ma asja nõnda nimetan, nagu ta mul nõib olewat. Signe on noor ja mõtlemata, kuid pühac kui kuld. Sina lubustad ennast. See on sinu asi! Kuid ma leiän see alatu, sel kombel ennast lubustada. Kui ma seda kõsises peaksin, siis...

Gunnar (kui Ivar peatab) Siis. Mis siis?

Ivar (kunnardab tema poole) Sa kõneled, nagu oleksgi tõi taga. Gunnar, waata mulle otsa, mana prüss!

Gunnar (ernalt kassaselt, siis järjesta ägedamaks minnes) Ma olen kadunud, Ivar! Iga närw misrus määriseb, kui tema oma suu lahti teeb. Weri wõtab mu suutes kui tuli, kui ta mu otsa waatab! Kas saad nüüd aru?

Ivar. Waene prüss!

Gunnar. Ma pean siit ära minema, kuidas ei tea ma, mis ma teen. - Ohi ma ainult teaksin, kust see tuleb, see hullus, mida ma weel ial pole tundnud. Issand Jumal, ma olen ometi mitu korda armastanud ning olen ka pattu teinud, nagu seda nimetatarse...

Ivar. Sa ei ole mitte ainus...

Gunnar. Aga see... see on midagi, mis ma weel ei tundnud... terve mu xcha põleb. Hitted keewad mu maise ajus nii, et mu närwad kardiks jääwad.

Ivar (tõuseb üles, prüssivarras näes) Ka üks tunde-
mark!

Gunnar. Ning kõigest hoolimata, hoolimata sellest, et ma tean, et ta mu vennanaene on; et ma kehv olen, kurjategija, kui ma teda ihaldan. Kõiks see ei tähenda midagi, mitte midagi! Ma olen seda eneseli tühanded karrad ütelnud. Ainult see ürs ja aimus mõte - tema, tema! - Kas see ei ole pörgu? Ütle!

Ivar. Vähemalt selle sarnane!

Gunnar. Te pilkate mind, et ma jahile ei lähe. Natus-keise aja eest ütles ta seda mulle näkkis. Ma vajutasin sõrmed lihasse, et mitte tätt välja karjuda.

Ivar. Missugust tätt?

Gunnar (aeglaselt ja raskesti). Ma ei lähe jahi pääle, sest ma - võiks teda - surmata, kui teda oma ees näeks.

Ivar (jahmatas, lasid varda kukkuda). Keda? Gunnarit? Oma venda?

Gunnar (samuti rasgu enne). Ma võiks selle võõra nuku ära tappa, kelle pärast naene on, keda mina armada tahan. Ta on ta rõõminud, kes minu oma peas olema. Me oleme waenlased - elu ja surma pääle.

Ivar. Teie - vennad! Vere sugulased!

Gunnar (tõuseb järsult üles, kibedalt) Were sugulased? Missugune wale! Were sugulast pole olemas! Kultuura leidus! Waata oneti looni: Sääb sööb emä oma pojad, ehk jälle pojad oma emä! Kuudas öed ja vennad inimestega toimetawad, sellest ärgein parem räägime! — Kas mõistad! Tema wõi mina! Et mina nüüd mitte see ei ole, siis pean ma ära minema, mida warem, seda parem! Ma ei suuda nende õnne päält waadata! Ma jään sellest haigeks, haigeks! Sunnitud olla päält waatama, kuudas nad muresutawad ja naelustawad! Ei! Minema siit!

Ivar (tõstab warda üles). Kui see aitab, mille juures ma kahtlen, kas sa wad, et siis otsas on?

Gunnar. Otsas? Muidugi on siis otsas. Kuima uisin.

Ivar (paneb püssiwarwa ära ja närbab unad asjad kokku). Ja tema?

Gunnar. Ega ta oneti ei taha, et ma siia jääes?

Ivar. Kui kihuti wälja seataks, peab wähehelt niipalju julgust olma, waadata, kuudas ta mõjub.

Gunnar. Ma ei wõi jääda, sa saad sellest oneti aru.

Ivar (on selle aja sees oma puhastamise näunid läbi

laktise arna tupp pannud, jääb piiss käes arna juurde seisma.) Ütleme, sa reisisid. Mis on selle tagajärg? Saad sina, või saab tema, või Lennart, või su isa selle läbi õnnelikumaks?

Gunnar. Ma tunnen ainult, et ära minema pean, enne kui midagi sünnib.

Ivar. Ja siis tahad sa sääl võõrsil oma armusalu ravitseda. Sest sa ei tohi arvata, et sellest lakti saad! Ja siis kodus närbuvad kolm inimest selle sala mürgi käes, mida sa neile sisse andsid.

Gunnar. Sa oled iseingune sõber. Kui ma ei teaks, et sa meid ikka armastanud oled, siis mõtleks ma...

Ivar. Et ka mina teda olen armastama hakanud? Wana pois, me võiks armastame teda; mina ka oma viisi - kuigi ma selle pärast Lennarti ei taha maha lasta.

Gunnar. Mis pean ma siis tegema? Siia jääma?

Ivar [paneb musti padruni piissi sisse, ning astub paremale poole wäe äärde.] Kas näed, sääl ta on jällegi! Sääl taaps kaljutiipur juures - suur, tore... (sihib, kuid lasub piissi jälle maha majuda, kuna ta järsult naerab.) Ei, õige - Sa ei kannata ju pauku. -

Ainult oma menda julged sa, nagu arvad, —
tagaselja maha lasta!

Gunnar (haarab püssi järele) Anna siia!

Ivar. Ah, ära lohise!

Gunnar. Anna siia, ütlen ma! Ma ei ole seesugune
argpüks, et ma mitte....

Ivar. Ta kukub merde, kui sa trehvad.

Gunnar. Koh, ja?

Ivar. Kuisa teda riivad...

Gunnar (nisub tal püssi käest) Sase lahti! Ma nai-
tan sulle, et julgen! (Sihib.)

Ivar. Sa ei riäe. Oota, mina sihin. Ära sa aga
nõmber kuu. Heia rahulikult. (Gunnar langes
põlvili ning tuetab püssi mõre vastu. Ivar
kinnardab ühes temaga maha ja aitab sihtida.)

Taeta ennast mõre pääle. Oota - nii - nüüd!

(Pauk käib.)

Ivar. Bravo! See oli pauk! Ta langes jalamaid.

Gunnar (lasub püssi lahti ja haarab mõrest kinni,
millest ta kinni hoiab.)

Ivar. Kas sul on paha? Sa oled üsna kahvatu.

Kas sa tüesti paugu kardad?

Gunnar. Kas sa usud — et ta surmud on?

Ivar. Seda on raske ütelda. Oota, ma kvan oma pikasilma. (Puttab majasse ning tuleb pikasilmaga tagasi.) Ei, näha ei ole midagi. Praad on läinud!

Purjetab kangale. Wististe merde kukkunud. Seda juhtub tihti, kui põdrad just ralgju tipu äärmisel serval seisavad; nad hüppavad siis otse merde, kui kuit neid tabab. — Mis sul on?

Gunnar (vaarub ja istub.) Ei midagi — waene luum!

Ivar. Kas näid! Mis sa siis alles tunnesid, kui oma wenna slessid maha lasknud.

(Ivar wõtab läbi akena oma püssiwarde ja tõmbab ta püssirauast läbi.)

Gunnar. Ära tee niisugust nalja. See on wastis. — Mis kash sellest paugust nüüd oli? See oli sinu süü!

Ivar. Ei, wabanda! Mina ei tahtnud lasta. Sina tahtsid seda. Aga sulki ole tarwis selle paugu pärast häbeneneda. Isegi mina slessin uhke ta pääle.

Niisugusest naukusist.

(Signe ja apteeker ilmuvad ukse pääle.)

Signe. Kas sina lasksid, Ivar?

Ivar. Ei, kuidas nii?

Apteeker. See on kõige iseäralikum, mis ma ial olen näinud.

Signe. See oli mist küll Lennart.

Apteeker. See ei laseks ometi inimeste pääle.

Selles on ta liig wana jahimees. Ja ma võin selle pääle wanduda, et see inimene oli.

Ivar. See on ju kõik väga huvitav — aga mis oli inimene?

Apteeker. Kas teil süa ei näinud?

Ivar. Mis?

Apteeker. Praegu kui proua Doktor ja mina üle klaasrõõdu läksime — me olime silmapilguses wana isa pool — ta on tähtsapanemiseväärt rõõms, meie wana härra — rahju ainult, et juaksja teda jälle piinald — ja, sääl näen ma üht inimest üsna taga kaljintipul. Ma näitasin teda just doctori prouale...

Signe. See oli pöder! Nad lähewad ikka ülesse kaljintipule, et päikesse loojaminekut waadata.

Apteeker. Ma wanner üna hinge õnnistuse juures, see oli inimene.

Ivar. Jätame su hinge õnnistus kõrwale; ma leiaw,

see on vähe iseäraline, et sa pötra inimesest ei wõi ära tunda.

Apteeker. See ei ole sugugi nii kerge selles ämaruses.

Kui pöder niimoodi seisab (teeb seisendi järel) ja teda tagast näed — iseäranis nii kaugel maa taga... See oli inimene!

Ivar. Sarnadus on täepoolset silmapaistaw. Kuhu ja edasi?

Apteeker. Edasi? Just kui me niimoodi seisime ja wahtisime, kustis paus...

Signe (jätkratis)... Ja inimesest-pöder kadus.

Ivar. Mis sina selle kohta ütled, Gunnar?

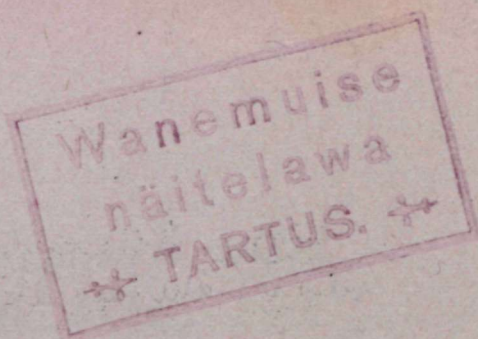
Gunnar (otsib pannitud toolilt tuge) Mis pean ma ütlena? See on väga iseäraline...

Signe. Ma olen kindel, et Sennart laskis — ja nimelt pötra.

Gunnar. Kas — siis — Sennart ei ole veel tagasi?

Signe. Ei. Aga küll ta tuleb.

Apteeker. Selliga wõiks seletada. Ta tahtis oma kask- ja jälle hääks teha, kui ükski jäi. Ivaril ja tal ei olnud tänas just õnne. Ma olen harwa näinud, et nii ilusti mööda lastakse.

31.

Ivar. Meil pole midagi õnne, ja.

Apteeker (näitab püssi pääle) Need belgi alased pole hääd. Mina kiidan oma Saksas püssi.

Ivar. See siin on juksa Saksas püss!

Apteeker. Natuke on rikka ka lastajad vaja. (naerab)

Ivar. Palju.

Signe. Pahemal juhtumisel peaksime ilma Lennertita sööma hakkama.

Apteeker. Ta peab küll marsti tulema, kui tema see oli, kes laskis.

Signe. Ma palun kuulitajad ja kunst-laskjad - küll tänas küll õnne pole midagi, nagu apteeker ütles - ütles. See võtab ju küll palju aega, enne kui miisugune püss puhtaks saab.

Ivar. See on selle järele, kui tihti teda tarvitatakse.

Apteeker. Ja teda tarvitati viisakalt.

Signe. Kana ma ei võta. Kes õigel ajal ei ilmu, andku siin enesele. Apteekril on juha teine iilikonid selga pandud, nagu härrad näevad.

Ivar. Apteekril on näht tähtsam kui püss, miisugusest piltlikult kui rahalikult. Ma ei võiks süüa, kui teaksin, et mu püss veel puhastamata.

Signe. Niisugused mured teil jäägriitel näin on!
Selles asjas on sul hää, Gunnar!

Gunnar. Näeb ainult nii wälja.

Apteeker. Ainult Pegasust puhastada! Aga ma olen kogu wäljane!

Signe. Putase, muides süüb apteeker wiimati mu
weel elusalt ära.

Apteeker. Ahin armas prima Doktor, seesugune
mainusroa pääle pole me ial julgenud mõelda.
See käib mu julgematest lootustest üle. Eelsöögise
wõi....

Ivar. Kas sina mainisi eelsöögise süüd?

Apteeker. Kas kuulsite?

Signe. Wõi weel! Ahelitused säältpsalt on nii
haruldased, et kõige wäiksematgi seadamaid tähts
pand.

Apteeker. Ma wotan teid niisama häimeelega ka
järelsöögise.

Ivar. Ole hää, jäta meie jaoks ka tükikene järele!

Apteeker. Waewalt! (Apteeker ja Signe lähewad
naerdes wäsest wälja.)

Ivar [pääle selle kui nad ära on läinud.] Mis?

Gunnar. Ma ei ütelnud midagi.

Ivar. Mins sa ei ütelnud, et sina lasksid?

Gunnar. Mins sa seda ise ei ütelnud?

Ivar (kõnsub päisti). Igaüks peab oma enese tegudega
hooplema. Sa, nüüd on lapsukene kurvas. Nüüd särab
ta jälle nagu päike. - Ja, nüüd tarvis nahka vahetada,
et süüa saada. (Astub võre äärde, kus Gunnar seisab)
Missugune päikese loojaminek! - Meri! Ja meri! Täna
ööse on kindlasti tormi oodata. (Läheb ukse poole.)

Gunnar (pöörab ümber). Ivar!

Ivar (jääb seisma).

Gunnar. Oled sa kindel, et see pöder oli?

Ivar. Mis pidi ta siis muud olema?

Gunnar. Kui see aga inimene oli?

Ivar. Ära lolise! - Aga wasta ameti järel! Sa jünud
kiik veel õigem ajaks tagasi. Oled muidugi juba viides.
(Läheb majasse.)

Gunnar (jääb miivitades seisma; siis läheb ta pinna-
misi terrasse treppi mööda alla.)

(Esimese vaatus lõpp.)

Teine vastus.

Salong. - Tagaseinas väljaehitatud veranda täis lille-
sid ja kasvuisid. Paremal pool tagaseinas lahti olu-
kahekorone uks. Paremalt pool niisama. Kesk-
uks par. nätt.

Paremalt nätt salongis seinä ääres laud, sehv, pehmed
istmed ning toolid. Laua pääl kividetud raamatud
nuld äärestega. Par. nätt suur peegel marmerialuse
pääl. Natuke eespool väikene laud toolidega. Laua
pääl põleb kahearmuline lühter ja malelaud mõne
kujuga. Malelauda kõrval on teised kivid. Charmoist
peegli aluse pääl päevapildiraamid piltidega. Laes
kristallist kroonlühter. Valgustatud ja pidulike.

Signe tuleb, teda saadavad hulke härrasid, tagaseinas
par. poolt ning lähel par. poole. Kõik jutustavad ja
naeravad lõbusalt. Kuulda on aga ainult üksi-
kud' sõnad. Härrad piiravad Signe ümber.

Lõpuks ilmuvad apteeker ja Ivar, kes endid teis-
test eraldavad ja salongi tulevad, kuna teised

pahemale poole välja lähuvad.)

Apteeker (vajub malelana juures oleva istme pääle.)

Byss! Byss! Kas kuulid? Just nagu pari-kärbsed
suhkrutüki ümber.

Ivar (paneb küünla küljest oma sigari põlema.)

Sa sooviksid vist küll, et sul oma kuulus putuka-
pulber kaasas oleks?

Apteeker. Ma usun, ma ei võiks seda teha. Signe
on nii kena.

Ivar (istub lüüa äärde.) Ja, seda ta on!

Apteeker. Ja, on neid, kes — aga ta teab seda rav.
Kas sa krahvii silmi nägid? Tulid söögilauas
peasagu pääst välja.

Ivar. Ma leiain, nad tulevad tal alati pääst välja.
See on tema wapp.

Apteeker. Me peaksime naased mõtma, Ivar.

Ivar. Kas sa ei taha, et me õnnelikud oleme?

Apteeker. chötle ameti, seesugune olekus alati su m-
ber — seesugune mainustar olekus. — See oleks
vast midagi! Terwe päev otsa — ja — miks mitte —
öösel rah. Öösel, kas tead!

Ivar. Täna, ma magan parem. Ja sedasama

teed sa küll ka. Sa aegutadagi juba.

Apteeker. Ja lähem inna nii unisesse pääle söögi.
Mis kell on? (Waatab kella.) Üheksa. Ühtusöörs oli
aga tüesti taw. Kas sa ei leia, et maailm ilus on,
inimesed hääd — kõik — kõik — nii hääd.

Ivar. Näib nii olewat. Sa hülgad ju otse hää-
tahtlusest.

Apteeker. Ja, ma olen täis häätahtlust.

Ivar. Ja süüki! Täie rõhuga ei tehta revolutsion
mis sa siin istud ja magad! Mine alla ja heida
silmapilgus pikali, siis wõime pärast partii
piljardit lüüa.

Apteeker. Sul on õigus. Seda wõime teha.

Ivar. Wõi jälle lähme raamatukogu tuppa koht
nisku juurde ja mängime kaarta. Tal oleks wist
hää meel. Wana on üks.

Apteeker. Jällegi sul õigus. Kui tai mitte puhkama
puli kuitnud.

Ivar. Täie heida runagi enne Lennarti küntulekut
magama.

Apteeker. Ja see lasub odada! Täie wiidi wist mõne
kaigi juurde. (Lähub taha poole ja sääält ära par. poole.)

Signe (nutu pah. pult. Jääb seisma. Lühine wahaeeg.)

mis siin on, Ivar?

Ivar. Mis on? Jahipidu, nii palju kui tean. Võib olla natuke liig lustiline.

Signe. Lustiline? Sa ei näinud söögi ajal sugugi lustiline välja.

Ivar. Kahitsen.

Signe. Mina ei kannata seda enam kauem ära. Esiteks ei tule Zennart kuju ja siis kaab Gunnar ära. Kas sina ka teda pole näinud?

Ivar. Ta on vast välja läinud, et reisi jaoks mälestusi korjata.

Signe. Seda sa ei usu ometi isegi mitte.

Ivar. Otsesoheselt üeldud - ei. Kuid ta tahtis ju ära reisida.

Signe. Ma ei tea, kuidas see tuleb; mul on nii isearaliv, kartlik tunne tänas õhtu.

Ivar. Krahvi silmade ees?

Signe (kehitas õlgasid.)

Ivar. Oma iludusega peab ettevaatlikult ümber kõima, Signe. Temaga on lugu nagu varandusega. Ta toob enesega rahustusi kaasas.

Signe. Ja, ja, ja. Seda kõike tean ma. Oled seda juba nii tihti öelnud.

Ivar. Kõhjusks inka selle sama tagajärjega.

Signe. Kas sa tõesti usud, Ivar, et ma sellega midagi mõtlen.

Ivar. Ei. Aga teised. Misgi asi ei lunge nii kergesti wale arvamise alla, kui iludus.

Signe. Siis peab tõesti meelega tahtma walesti arv saada.

Ivar. On teatawaid naesterahwaid olemas —
(niiwital);

Signe. Teatawaid naesterahwaid —

Ivar — kes oma ümbrusele hädaohtlikud on.
Kad on nagu lõhkeallused.

Signe. On kuulda, et insener kõneleb!

Ivar. Kui särane lõhkeaine olude wõimul
mõel sisse pääseb, mida mitte lõhkuda ei taheta,
siis võib esimese künne juures kõik —

Signe (tal süng suust wõttes), — õhku lennata,
arwad sa?

Ivar. Wõime seda ju niimoodi nimetada.

Signe. Sa pead naesterahwast wähe lugu.

Ivar. Wastuorksa! Ma nimmitan sulle.

Signe. Mina olen siis niisugune lõhkeaine?

Ivar. Seda ma ei ütelnud. Aga sa võid selleks saada.

Signe. Sa olid varemalt otsesõnasesem.

Ivar. Seda olime vist küll kõik, Signe.

Signe. Tahad sa ütelda, et mina...? Nah, selle vastu pole mul tarvis ennast kaitsta.

Ivar. Kaitsma peab ennast alati, Signe. Teised ei kaitse meid tõepoolest mitte.

Signe. Ma ei või. Irimesed on nii rumalad, nii rumalad! Ei mõtse ennast nende ees kaitsma minna.

Ivar. Kui aga suuremad hupid mängu pääl seisavad. Kui asi mitte meisse ei puutu, mitte meie oma väikesesse isikusse, mitte meie „ise”sse, mida sina näikse põlgamat: kui see teistesse puutub?

Signe. Missugustesse teistesse? Ütle, Ivar.

Ivar (naturuse aja pärast) Ei. Ma ei või. Mõistatust ei tahi liig vara ära seletada.

Signe. Kas minna mõistatus olen? Ivar?

Ivar. Mõnele. Seda usun ma kindlasti.

Signe. Aga sulle mitte?

Ivar. Waeuvalt!

Signe. Sül on omi liig palju enese armastust -

Ivar. Siad sa? Selle pärast, et ma mitte ragu võis teised sulle järele ei jookse?

Signe. Selle nahtluse alla pole sa ka kunagi minu juures sattunud. Mis võiks meest, kes harjunud on oma murede kabi läbi kalliskiva vaatlema, minu küljes huwitada. Kas võin paberossi saada?

Ivar (panub talle paberossi ja tuld) Närvide rahustamiseks?

Signe. Kütäh. - Ei, see oli ammu.

Ivar. Mis?

Signe. Kus sa minu pääle mõtlesid.

Ivar. Ma ei tea mitte, et sulle kunagi sellises pühjust oleksin andnud.

Signe. Sa askad unustamise kunsti. Ma mäletan märga hästi. Sühikust aeg enne meie kihluseid Sennartiga.

Ivar. Ei tule meelde.

Signe. Me olime uue õpetaja esimest juttust käinud kuulamas. Kõigi teel sõitsid sa minuga. Arsinasüga

lumi oli õhtu. Suur wanker säras meie pääde kohal.
Nii suured polnud tähed meie meelest kunagi olnud.
Kas sa ei mäleta? Kui ma saanist maha astusin, suud-
lesid sa mind pale pääle.

Ivar. Tegim ma seda? See oli tähtede süü.

Signe. Anna aga süü tähtedele! Tol ajal ei saanud
ma silma kinni, Ivar.

Ivar (naeratab pehmelt). Sa alid alati kardetaw naene.

Signe. Sa ei mäleta küll. Ma näen sul nävst.

Ivar. Ma pean täiesti tummistama, et see juhtumine
mul meelest on ununenud. Oled sa kindel, et —
mina — see olin, kes?

Signe. Aga Ivar!

Ivar. Su mälu petab sind wast süisgi. Sa alid kind-
lasti tihti kellegi mehe seltsis tähtede paistel saaniga
sõitnud... On see aga tõepoolest nii, et ma romanti-
lisel juhtumisel mõtlemata ühe muusri su pale pääle
surusin, siis wotan ma ta iga silmapilbe hüüme-
lega tagasi.

Signe (naerab). See pole enam võimalik. On ammu
ära pestud.

Ivar. Wäga häa. Siis ärme sellest asjast enam

räägime. — Mis pärast reisib Gunnar ära?

Signe. Kuidas pean mina seda teadma?

Ivar. Küsida tahib uneti?

Signe. Ole häa!

Ivar. Mina ei või teisi aruata, kui et Gunnar väga ummalasti teeb kui ta ära sõidab. Esiteks on see päris tuihi jutt, et ta siin kodus kirjutada ei või. Maailm on igal pool umbes ühesugune.

Signe. Ta võib uneti sõita, kui ta tahab.

Ivar. Muidugi. Kus kohal ta oma Pegasusse karjamaa leiab on küll kannis üks sõit.

Signe. Siis ma ei mäista, mis sa...

Ivar. See on iseäraline, et ta nii äkitselt tahab ära reisida. Tema ärasõit avateleb rõõmsugustele mõtetele, millele avatelleda ei tahi.

Signe. Mis on nimel Gunnari reisidega tegemist?

Ivar (toonitab, kindlalt). Inimil tingimisel — inimil tingimisel ei tahi ta enne sõita, kui...

Signe (hirmumult). Mis sa tahad ütelda, Ivar? Mis sa arvad?

Ivar (harilikus toonis). Ma ütlen ainult, ta ei tahi enam ära sõita, kui Lemart tagasi on tulnud.

Signe. Lennart?! - Sa tead midagi! - Siisgi! -
Siisgi!

Ivar. Ma kinnitan sulle. Ma ei tea rohkem kui
sina.

Signe. Te varjate midagi minu eest, Gunnar ja
sina! Ja, ja, ma tunnen seda. Siin sees on nii
äraütlemata hirm, teadmatus! (Panab näe südame
pääle.) Mis on süüdisimud, Ivar? Mis on süüdisimud?
Kas sa ei või ütelda? Kas Lennartile on midagi juht-
unud? - Sellipärast on Gunnar ära. Ei, ei. See pole
tüsi, pole tüsi. - Sellipärast jooksed sa siin ümber,
nagu ules ja haige. Sellipärast ei jõunud sa midagi
söögilauale; ah, ma panin seda väga hästi tahule! -
Miks sa ei vasta? - (Peaigu vigades). Kas ta läks
keda otsima?

Ivar. Rahustavennast. Mis sa iseennast sel kombel
hirmutad?

Signe. Ma ei tea, mis mul on.

Ivar. Seda on uneti küllalt ette tulnud, et Lennart
hiljaks jäi. Teda võis ju haige juurde minna.

Signe. Seda ütled sa ainult, et mind koohtida.
Oo, ma ei tea, mis ma teeks kui talle midagi peaks

ulema juhtumud — just nüüd — just nüüd.

Ivar. Mis pärast just nüüd?

Signe. See ei tahi täsi alla. Ei tahi mitte. Ütle mulle, et see täsi pole. Ütle seda mulle! Sa ei vii. Sa ei jälge. Kas näed, kas näed! Ka sina usud seda. Tule, Ivar! Tule!

Ivar. Kuhu?

Signe. Ma ei vii naemas siso jääda. Ma ei suuda neid naemas kuulda, kuna tema võib olla kusagil metsas lamab — vaixne — vaixne...

(Kangib istme pääle) Ah Jumal! Ah Jumal!

(Kui Ivar, kes teenijad kuulab tulewat, teda pöördutab.) —

Ja, küll ma — küll ma... (Kärb Indrukut) Mis on?

Tüdruk (kes par. p. uksest on sisse tulnud) Kohtu-
niku härra lasewad küsida, kas doktri härra veel
pole koju tulnud?

Signe (walitseb enese üle). Wõi palju terwisid ja ütli,
et doktri härra on — haige juurde wiidud.

Ivar. Kas kohtunikku härra scäsi hästi ei käi?

Tüdruk. Siisgi. Nad tahtsivad ainult teada, millal
Semarti härra tuleb.

Ivar. Me ootame teda iga silmapilk. (Tüdr. ära par. poole.)

Signe. Näed sa, Ivar! Hinn laguneb laiali.

Koguni tema, mana sääl sees, kes ial toast ei lahkun,
kes ainult oma raamatute ja laste jooks elab,
kes midagi ei tea — ka tema tunneb seda — seda
kohutavat — koledat — sääl väljas. — Mis pean
ma tegema, Ivar? Mis pean ma tegema?

(Tõuseb püsti.) Ei. Lemartil ei tohi midagi juht-
unud olla. Ei tohi mitte. Mitte nüüd. Mitte
nüüd.

Krahv (elegant, frakis, mõned pisikesed aumärked
ainnas, tuleb pah. poolt.) Wabandage, armuline proua.
Kind waliti käsijalaks — ja, miks mitte ütelda:
saadikurs — et alandlikkusega — selle alandlikkusega,
mis rõõmuga iluduse ees tuntakse — proua dok-
tori paluda, meie meeste ühssildust natukesel muu-
sikaga magusamaks teha.

Signe. Mitte täna õhtu, mu armas krahv. Üks
teine kord.

Krahv. Mis ajast, see arust. Seda me teame omi.

Ivar. Proua Doktor on wähe rahutu oma mehe
pärast. Ja ta annab ennast wadata.

Signe. Hinn munsikaga pole suuremat uhkust ajada.

Krahv. Härrad kinnitavad kõik inest suust, ta olewat inestuseväärat. Mul pole kahjuks meel mitte ünnel olnud, teda kuulda.

Signe (naeratab nurgalt). Isegi see meelitus ei aita.

Krahv. Oma mehe pärast ei tarvitseks teil rahutu olla. Härra Gustav kutsuti haige juurde, kui — tema ja — mina — koduteel olime.

Signe (nagu imber muudetud, rõõmus). Aga, härra krahv, ja sellest ei lausunud te sõnavastaj!

Krahv. Kas ma ei teinud seda? See oleks iseäralik!

Ivar. Ja, ma pean ka täiesti nitlenu. See on väga iseäralik.

Krahv. Palun vabandust. Aga nii see nüüd on, kui kolmkümmend aastat oled diplomaat olnud. Harjud nii ära, alati vaiksima, et etse ära unustad sellest kõnelda, millest kõnelema peaksid.

Signe. See on siis tõsi? Ega te ei ekski, krahvi härra.

Krahv. Ma kinnitan teile. Üks kord juhtus mulle, et unustanud olin sellest rääkida, millest rääkima pidin. Ma olin saadik — noh, ükskõik, kus...

Kus teate mis, mu sõbrad? Sellest olensid peaaegu rahvusvahelised segadused tulnud. Mind kutsuti muu-

dugi tagasi. No, see oli nüüd ääskõik. Mulle oli sellest küllalt.

Signe. Ja mina olen nii rahutu Sennarti pärast.

Krahv. Tõsiselt jäägile ei juhtu midagi. Kõige pahemal korral võiks teda vahust vna enese jähisõprade kuul taheda; kuid meil kõigil on ju südame tunnustus puhas. Eks ole, inseneri härra?

Ivar. Mina vastan ainult iseenese eest.

Krahv. Nii siis, armuline prona? (Pakub näimart.)

Kas saab meile see tütu osaks?

Signe. Ma ütlen seda ainult enne vanaisale. Ta on alati nii rahutu Sennarti pärast. (Säheb par. paule välja.)

Ivar. See on ometi väga iseäralik.

Krahv. Mis te arvate?

Ivar. Kas te siis koduteel doktoriga koos olite?

Krahv. Mina? Ei! Kuidas nii?

Ivar. Te ütlesite ju...

Krahv. Ei või ometi naart, ilusad prona rahutuse näite surra lasta. See oleks ometi barbariline.

Iseäranis veel, kui rahutust väikse häätigeva wale läbi võib waigistada.

Ivar. Te usute siis, et väikestel waledel olemise-
õigus on?

Krahw. See on paha harjumine diplomadi ajast.
Ja selle sisse, millest elatud, peab omagi uskuma.

Ivar. Wäga õnnelikku elu: väikestest waledest
elamine!

Krahw. Teie usute mahest suurte waledes õiguse
sisse.

Ivar. Ma olen nii waba. Suur wale on tihti pal-
ju parem kui väikene tõde.

Krahw. Wäib olla. Aga mina rääkisin väikesest
walest. - Kii on see asi.

(Signe tuleb paremalt poolt. Krahw pakub talle
näewart.)

Krahw. Kas tahan?

Signe (wõtab näewarre, siis kui Gunnari silmale,
kes par. poolt tagast tuleb.) Wüimaks! Kus sa
olid?

Gunnar. Wäljas.

Signe. Ja ei hooli söömisest üldse mitte?

Gunnar. Mind peeti kinni.

Signe (naljatavalt, sõrmega ähwardades.) Oota!

Sas' ma üiendan oma muusika enne ära. Siis pead sa vast näha saama.

Krahv (Gunnarile) Teie päält võib tõesti kade olla.

Signe. Kas te ka ei leia, krahvi härra, et nõnda võib... (Nad kaovad ära pah. poole.)

Ivar (kes pah. pool on istet võtnud) Kõh?

Gunnar, (kes malelana juurele on istunud) Ta on niisama rõõmus.

Ivar. Miks peaks ta teistviisi ülemä?

Gunnar (lühnal mähtita ühe kiwi malelanaal edasi.)

Tõepoolest, miks peaks ta. — Missegune leinamäng — paremal pool surunud — pahemal pool surunud — valged ja punased. Kas sina mängisid?

Ivar. Mitte see kurd. Misparast sa arvad?

Gunnar. Ainult nii vähe kujusid on veel järel.

Ivar (tõuseb püsti ja astub Gunnari juurde.) Peab lõõma, et müita. Väi jälle ennast lüüa laskma. — Kas sa nägid midagi kaljutiikul?

Gunnar. Ei. — Ainult mõni veretilk üsna kaljuserwa pääl — mõni üresis, väikene veretilk.

Ivar. Seda ma arvasin. Ta seisib just serwa pääl. Kuikuul teda tabas, hüppas ta merde.

Gunnar. Hüppas?

Ivar. Eha kukkus - mine tea.

Gunnar. Ja ta vist kukkus. Ja siis? Siis?

Ivar. Allpool kaljuküngast on tugev voolus. See kukkus ta muidugi kaasa, kas ta nüüd elas või juba surnud oli. (Signe klaverimängu on natuke kuulda.) Ja, praest on kahju, Gunnar. (Jõeb talle kirgelt üle pääle.) Aga niisugune meistisamus laskmisel. Ja selle kauguse pääle.

Gunnar (hüüb). Ja, praest on kahju.

Ivar (toetab teda). Ega sa ometi ära ei minesta?

Istu.

Gunnar (langeb ühe istme pääle) Ahina? - Ei! - minestama? Ei ma usun - ei, hoidku -

Ivar (ruttab välja par. poole ja tuleb kohe tagasi klaas veega käis) Oota!

Gunnar (tasa). Vesi kannab teda - väljas - merel...

Ivar (istub tema kõrvale). Säh, joo.

Gunnar (jõeb ja just kui ärsab unest). Mis sa ütlesid?

Ivar. Ei midagi.

Gunnar. Ma usun, sa rõnlesid merest. Ma joo -

sin nii ruttu sinna. Sellest see tulebgi. Ja mu
 süda ei ole nii raagu ta peaks olema. - So, sa ei
 öelnud mitte midagi? Ei. Kõige parem on mitte
 midagi ütelda. Kõige parem on wait, wait olla.
 Meri on suur ja sügav, väga sügav. Väga häa
 peidupaik. - Miks sa mulle selkumbele ütsa vahid?
 Mis sa vahid? Usud sa, et saladusi teada saad?

(Naerab tehtult.)

Jvar (tõuseb püsti.) Sa oled täna õhtu nähtavasti ina-
 tuhene äritatud, nii armas Gunnar. Aga mina
 sind laskmisele ei avatelenud.

Gunnar. Ma pole seda ka kunagi ütelnud.

Jvar. Aga mõtle ka selle peäle, Ära unusta. Au
 on sinu, üks sinu.

Gunnar (rihidalt) Au elagu! (Waatab trotslikult

Jvari otsa.) Ei, mu poiss, see ei lähe. Ära katsu seda.

Usud see, et ma aru ei saa, et - mimum näest midagi
 tahad wälja meelitada - - - ei, sina.

Jvar. Hää oleks, kui sa pea mõistlikult kõnelema
 hakkaksid. Signe võib iga silmapilke tulla. Siis
 oleks wast temale ja sinule armsam, kui sa ennast
 mitte nii - hullumeelsena ei näitaks. (Naeratab.)

Gunnar. Sina näinse terve asjaga rahul olevat. Sul ei näe midagi selle vastu olevat. Naerad ja veld rõõmus. Sulle näib võis rohkem eralõbu olevat.

Ivar (jahmatas). Sa pole kindlasti veel mitte sünnud.

Gunnar. Siiski olen. Vihusti jõunud kui sünnud, kuigi ma seda sees ei saanud pidada. Kas kuuled? Ei saanud.

Ivar (wali). Mis on sul sellega tegemist? See on küll sinu eralõbu.

Gunnar. Sääb un sul õigus. Aga sa ei tahi wali olla minu vastu, Ivar. Ma ei kannata seda tänas, kas kuuled.

Ivar (pilkavalt). Ei kannata.

Gunnar. Ma räägin tõtt. Ma kinnitan sulle. See võib hädashtlik olla. — Mis sa sääb seisad ja mahid. Mis sa otsid? Sa näed wälja nagu arst, kes katsub kui palju haige suudab kannatada. —

Ma wain palju ära kannatada, Ivar. Palju. Kuigi ma luuletaja olen. Ilmas pole ihtegi muret, millest ma üle ei ole saanud — ihtegi — (tasa) pääle selle.

Otsi mureti. Otsi. Kes otsib, see leiab. (Naerab järsku.)

Haha! Wale! Wale! Kas tead, mis leitaks, kui otsitaks?

Mitte midagi. Mitte midagi! Ainult see on tüsi.

Kõik muu on vale! Vale! Elu - armastus - õnn -
 lootus! Kõik ainult õhnmullid! Me ajame seebi-
 mullisid (muusikatoost kuulduks vähe nagu kate-
 plaginat), need säravad kõigis värvikaari vär-
 vides - rohelistes, kollastes, sinistes... kuid nad
 muutuvad kõik mustaks - mustaks - küür - ja
 lõhkuvad - ja meile tungib midagi silmi -
 ja me nimetame seda pisarateks - nagu praegu
 minul.

Ilmar (hoiatawalt). Ta tuleb. (Teeb liigutuse, nagu
tahaks ära minna.)

Gunnar (hoiab teda ninni.) Ära mine ära! Ära
 jäta mu üksi kenaga. Oota! Mitte nüüd. Mitte
 kohe.

Signe (tuleb pah. poolt.) Kuidas sa määlja näed!
 Kas haige oled? Sa oled ju surmanahvatu.

Gunnar. Kas olen?

Ilmar (päälesille kui Signe talle küsimalt otsa
vaatab.) Lahkumise valus!

Signe. Kas tõesti tahad?

Gunnar. Ma pean.

Signe. Kas oled juba asjad kokku pannud?
Kas pean sind aitama?

Gunnar. Ei, tänan. See on silmapilk tehtud.
„Suulitaja“ reisitaskut on kerge pakkida. (Kindluseta.)
Mis ma tahtsin ütelda? Ja, ole häa, kerwita härra-
sid minu poolt. Mul pole hirmu täna õhtu ini-
mesi näha. Kui wana jõuab laew harilikult siia?
(Ivar lähleb, ilma et teised tähele panussid, par-
näht ühesest wälja.)

Signe. Nüüd siigisel tuleb ta püewa tõusu ajal.

Gunnar (teeb liigutuse, et ära minna.) Siis heidan
ma magama.

Signe. Aga sel korral ei saa sa Lemmardiga Jumalaga
jätta. Ta tuleb wist alles hilja oma haigesõidult
tagasi.

Gunnar. Hilja? Haigesõidult? chissinguselt haige-
sõidult?

Signe (läheneb temale.) Ma ei wõi ütelda kui rõõm-
saks ma läksin, Gunnar. Ma uskusin juba, et
Lemmardile midagi on juhtunud. Ei wõi ju kunagi
teada. Ja siis jutustab krahw, ta olemat seda
terwe aja teadnud!

Gunnar. Kas krahv on Lemmartiga nõvelenud?

Signe. Nad on koduteel koos olnud.

Gunnar. Ming selle päale viidi Lemmart haige juurde?

Signe. Ma saan sellest nii hästi aru. Sääb pole midagi iseäralikku. Lemmart võtab igal pool haiged vastu - igal pool - maanteel - metsas - kirikus.

Gunnar (vaatab Ivori järel ringi) Kas kuulsid, Ivor? Kuhu ta on jäänud. Kas tema seda ka teadis?

Signe. Seda ei tea ma täpsest mitte. Tule, Gunnar, lähme nüüd teiste juurde. Oleme nüüd võmsad. Mul on, nagu oleksin ma kohutavast unest ärkand. (Wõtab ta käe alt kinni.)

Gunnar. Mul on ka niisama. Kui me ainult teisti äärel oleme, Signe! (S. vabastab oma käevarre.)

Teiste juurde ei lähe ma igatahes mitte. Ei edene see seltskonnas. Nad on minu jaoks liig loomalikud.

Krahv muidugi väljas arvatud; (naeratab) See on lihvitud - väljaspoolt ja seespoolt, - Hääd vöed.

Signe. (Kumardab kangeilt) See oli kohutav unenägu.

Signe. Kas sa tõesti juba magama tahad heita?

Gunnar. Ma olen väsinud. - Tähtsid sa midagi?

Signe (kes end par. rästi olewa istme vastu näjatab.)

Ei.

Gunnar (läheneb talle mõne sammur.) Ära mind
kisu - ära kisu nõrka inimest. (Astub järsku
ettepoole, kui Signe peasegu nuttes istme päälle
wajub; ärnalt.) O, mis sul on?

Signe. Et sa meie juurest ära tahad minna, Gun-
nar! Mina ei saa sellest aru. Ükski inimene ei
saa sellest aru. Ivar ka mitte. Mis oleme me
sulle teinud? Kas oleme sind kuidagiwiisi haa-
wanud? Wõi mis see on? On Lemart sulle mi-
dagi üelnud? Wõi wanaisa? Ehk wast olen
mina midagi ütelnud, mida ma ei arwanud? Ma
ei tea? Üks ainus sõna mõis ju nii sergisti. . . .

(naeratab naeratahes tema poole üles.) Oled sa pahane
et ma sind luuletajaks nimetasin? - Ma kinnitan
sulle, ma ei mõelnud sellega midagi. - Ja, aga
mis see siis on? (Tõuseb püsti.)

Gunnar (naeratab.) Et sa mind luuletajaks nime-
tasid? Ei, Signe, isegi mitte sellepärast, et sa

praeegu ütled, sa ei olewat sellega midagi mõelnud.

Signe (häbelis - kohmetu) Aga, Gunnar, sa saad
ometi aru...

Gunnar (näitab istme pääle. Signe istub. G. toetab
ennast teise istme najale.) Kui ma poolte aasta eest
tagasi koju tulin ja leidsin, et sa Sennartiga abi-
elusse oled astunud, uskusin ma, et müüdivimaks
ometi kodu olen leidnud.

Signe. Sa said kõige parema toaemale - kõige
parema wastega - mere pääle.

Gunnar. Cha tean ja olen teile ikka selle eest tänu-
lin. Ka vaasid ja lilled eest ja...

Signe. Need väikesed asjakesed.

Gunnar. Väikesed asjad teevad elu lõbusaks.

Signe. See sündis vanaisa isäralisel soovil.

Gunnar. Ka seda tean ma. Ja et Sennart on
kõige pehmem nahktsoli õhverdus, ja sinu vana
ilusama lillelana - kõik minu pärast.

Signe. Ja siisgi?

Gunnar. Ja siisgi reisin ma. Ja, inimesed on täna-
matad, Signe. Si ole minu see asjas esimene ega
viimane nähtus.

Signe. Reisi smiti! Kas sa usud, see lähel mulle karda? Mitte nii palju!

Gunnar (lähemal) mitte?

Signe. Muidugi teada ei ole meie paras seltskond ühele, keda nagu sind, waimurikkad mehed ja ilusad naised on hellitanud.

Gunnar (istub). Mehed pole rahjaks mitte nii waimurikkad nagu sa arwad, ja mis naeste iludusse puutub, siis on see tihti — liig üm, et püüdnudamist kannatada.

Signe. See ei tawista sind smiti.

Gunnar. Seda ma ei ütli, kuid...

Signe. Oled sa — seesugust iludust — ka suudelnud?

Gunnar. Tahad sa seda teada saada? Ja, olen. Aga see pole mitte hädaohuta, sest see iludus jääb tihti meie hunkte külge.

Signe. Püi, on nad wärwitud?

Gunnar. Ja kuidas weel! Ma kinnitan sulle. Nad waiitsewad ainult shmingi järele.

Signe. Huh!

Gunnar. Ei, sääl kiidaw ma meie põhjamaa shmin-
kimata naisi, (wõtaw ta käest kinni) selle wosilistel

põõksedil mere puna tõusmas ja kadumas näed.
Miks sa punastad?

Signe. Sa ei tahi niimoodi näänkida.

Gunnar. Ütle mulle, Signe, oled sa õnnelik?
Ma arvan, kummed sa enese õnneliku oledat?
Alati?

Signe. Miks ei peaks ma?

Gunnar (lasub ta näe lakti). Sul on õigus. Miks
sa ei peaks?

Signe. Kui ainult Lemmari nii palju kodust ära ei
oleks. Aga see on ju tema elukutses. Ja, ma olen
õnnelik! Iseäranis, kui ta kodus on. Kas sina
ei ole õnnelik?

Gunnar (tõuseb püsti) Mina? Kuidugi! Kas alad
sa kunagi inimest näinud, kes õnnelikum wälja
näeb, kui mina?

Signe. Sul on kindlasti mõni kurktus, Gunnar.
Seda usuvad ka Lemmari ja Ivar ja manaisa.
Seda usume me kõis.

Gunnar. Koh, ja kui mul see oleks? Wõid sa
sinna midagi parata?

Signe. Seda ma ei tea.

Gunnar (lahureb talte uuesti, seab end ta selja taga,
taitab istme vastu, mille pääl Signe istub.) Ja, Signe -
 mul on suur kurbtus.

Signe (pool rõõmsalt.) Ah, üttele, mis on ta nimi?
 Üttele, Gunnar?

Gunnar. Ta on noor nagu sinagi - ilus nagu sinagi.
 Ta juuksetel on sama karu nagu sinu omadel - just
 sama karu - nagu kahvatunud kuld - nagu kuu-
 kiirtest vedratud. (Kui Signe ta poole üles vaatab.)

Ta silmad on sinised - nagu kannikesed - just
 nagu sinu omadgi. Ta naerab - nagu sina. Ta
 kõneleb - nagu sina. Ta kõnnib - nagu sina. Päeva
 ja öösi tantsib ta mu silmade ees, mängides ning
 aratledes, ja ma ei saa teda ialgi kätte - ialgi.

(Signe tahab püsti tõusta.) - Ei, ära mine. Ära
 mine. Ta on mu rõõm - ta on mu kurbtus. Ma
 mõtlen ta pärast. - Mul on nagu maadleksin ma
 Issanda ingliga. Ma näitan ikka - ikka. (Kummardab
ta poole alla.) - Ma armastan sind, Signe. Ma
 armastan sind üle kõige.

Signe (nagu halvatud.) Ei, Gunnar, ei!

Gunnar. Tule ühes minuga - wälja laia ilma.

His on meil mõlemil siin tegemist? Ma tahan sind
 oma kätele kanda, kõrgel oma pää kohal. Mu
 armastus peab sind kandma, nagu kilp kuningar-
 nat kannab, et võis teda näeksid. Või ma peidaks
 su ära nagu varanduse, seda varanduse, keda
 keegi teine näha ei tohi...

Signe. Jäta järele — jäta järele!

Gunnar. Kas sa ei näe, kuidas unesed avanenud,
 nagu tahaks maailm sind kaissu võtta. Miks
 tahad sa siin üksildaselt istuda ja oodata ja kül-
 metada ilma armastuseta? Arvad sa, ma pole
 seda näinud? Ta ei armasta sind, ei ole sind ialgi
 armastanud, nagu mina sind armastan iga soone,
 iga närvi, iga tursatusega. Iga veretilk siin
 sees hüüab sinu järele. Tule ühes! Tule ühes!

Signe (kellet võimalus sai, iseenesest jagu saada,
kargab äkki püsti.) Jäta mind! — Sina, sina!

Ma põlgan sind!

Gunnar. Nagu sa tahad. Unusta.

Signe. Seda ei unusta ma ialgi. Et sina...

Gunnar. Kelle süü see on?

Signe. Mitte minu oma.

Gunnar. Ei? Kelle siis? Minu vast? Minu?

Signe. Seda ei tea ma. Võib olla keegi ei tea seda. Ma tean ainult, et sa mind teotasid.

Gunnar. Jäta uneti need kulunud kõnekäändud.

Teotama? Nimitatakse seda nüüd nii?

Signe. Nüüd? Mis sa sellega arvad?

Gunnar. Kui mäng tõeks muutub, siis saab takt teotus. Oei, Signe. Käsi südame pääle. Oled sa süüst vaba?

Signe. Ega sa uneti ei uskunud, et mina...

Ma kinnitan sulle, Gunnar: ialgi pole ma mõtelnud, et sellest tõe võiko saada.

Gunnar. Ma olin siis ainult mänguasjaks, nagu teisedgi.

Signe. Missugused teised?

Gunnar. Täiskasvanud meestega ei mängita. Kas mõistad, Ei mängita, sest see võib pahasti lõppeda.

Sa lubised, sa naerataid, sa tõmbad lähemale ja sa lubad — kõik kunstid on sul selged — kunstid teist kurvistiku äärele meelitada. Ja kui siis süäl oled, siis lööd sa ennast lahti! Ja siis ütled sa: see ei olnud minu süü! — Kõia ennast,

Signe! Järgmine kord ristaks sind emmast alla
 rististiku! (Pöörab minema.)

Signe. Gunnar!

Gunnar. On meil veel midagi teine teisele ütelda?

Signe. Sa ei tahi minust midagi paha uskuda,

Gunnar. Ma pole kunagi tahtnud sulle haiget
 teha. Ma leidsin ainult, et sa nii kena oled ja
 rõõmus ja mitte nii nagu teised.

Gunnar. Ei, siin ümbruskonnas pole ju palju
 „luuletajaid“.

Signe. Et sa minust aru ei saada saada!

Gunnar. Naigest aru saada? Kõigi arusaamatav-
 mat müstist? Mis sa siis tahad?

Signe. Sina ei taha minust aru saada.

Gunnar. Ei taha! Jalgi pole üks mees palawa-
 malt soovimud naisest aru saada, kui mina
 praegu.

Signe. Ma olen ju ainult inimene.

Gunnar (läheneb talle kiirelt). Ainult inimene! —

Sul on õige! — Ma ei unusta sind ialgi —

ialgi — Signe (võtab ta käest kinni)

Signe. Mis sa sind ka mitte.

Gunnar. Sa ei julge?

Signe. Cha ei wõi! - Ei! Ei!

Gunnar. Cha ei nõua enam midagi. Mis sündi-
ma peab, sündigu wabatahtlikult. Wabatahtlikult
pead sa mulle järele tulema - wabatahtlikult...
Ela hästi, Signe! (Tõmbab ta oma näjale ja
sundleb.)

Signe (pöörab tagasi ägedalt.)

Gunnar. Mis on?

Signe (näitab akna pääle.) Sääal wäljas on keegi -
üks nägu.

Gunnar. Oled sa lolliks läinud. - Kus?

Signe. Pruudi wahel - palmi taga. . . .

Gunnar. Kus see peaks olema? (astub akna juurde.)

Signe. Cha nimmitan sulle.

Gunnar (lilled juures.) Siin ei ole ühtegi inimest
näha. Kuidas wõiksgi keegi siit sisse waadata.

On ju maast liig kõrgel, wäimata. Täitsa wäimata.

Signe (nutuga.) Ma nägin iht nägu, nägin. Kas
tead, kes see oli? Zennost oli see.

Gunnar (tuleb Signe juurde tagasi.) Mis pärast
peaks ta siit sisse ronima, kui trepp säälsamas.

Signe. Ma ei tea, kust see hirm mul tuli.

Gunnar (on lillesid waadelnud.) Nüüd ma mõistan. Nüüd näen mina ka seda nägu. (Astub ettepoole.)

See on see lillepõh. Waata siia! Nüüd peidame näv ära, (lühkab lillepõhi kõrvale) ja nüüd ole keegi meid näinud. Kui see tõesti nii paha oli, mis sündis.

Apteeker (tuleb väikesest uksest par. poolt sisse.)

Ja, nüüd on sügis näes!

Gunnar. Kuidas teil siis wälja näete?

Apteeker. Ma olin ainult all koorti juures. Jem on kole. Wihma tuleb nagu wawerust, jospääl selle on kuulises ka mul läinud. On nagu oleksid kõik pörgu wainud lahti lastud.

Gunnar. Imelik. Siin pole midagi kuulda.

Apteeker. Ei, kuul on hommikust. Aga teisel pool, sääl kuulub küll. Tulehapp wingub, nagu oleks tal kõhuvalu.

Signe (astub akna juurde.) Ja Jennart pole ikka veel tagasi. Küll saadab!

Apteeker. Küllap tema ennast juba aidata oskab!

Signe. Kui ta hobust saab, siis küll. Aga see ei ole

sugugi mindel, et ta leiab. Nisuguse ilmaga!

Apteeker. Ougi nii tulnud nagu krahv ütles, kui me jahilt tulime. Täna ööse algab wennas-sõda looduses!

Signe (pöörab end ümber). Olete teie aga hirmus, apteekri härra.

Apteeker (waatab oma ringi). See läheb jälle puhtaks.

Signe. Miko te siis sõnakestgi ei lausunud?

Apteeker. Ma ei mõista...

Signe. Niihästi krahw kui teie, teidate, et Lennart haige juurele wiidi - ja teie ei ütles sellest sõna, waid jätate mind rahutusse, kuni ma kogemata alles praegu krahwist näest kuulda sain, et...

Apteeker. Kas krahw ütles, et...

Signe. Ja, seles ütles! Teie olite tõesti kena!

Apteeker. Siis peab ta Lennarti enne olema näinud, kui me kokku saime. See peab selgiks saama. Mina olen siita, mu armas prona Doktor. (Läheb ära pah. p.)

Signe. Oled sa juba sellesarnast kuulnud? - Mis sul on, Gunnar?

Gunnar (kes istet wõtab). Ei midagi, midagi! See tuleb mõnikord nii - ei ole nimetamisewäärtgi -

lähel kuhu mööda.

Signe (hirmul) Kui Lennart vähemalt kodu oleks.

Kas see on sindame/juured?

Gunnar (katsub enese üle wõlitseda) Ei ole midagi, ütlen ma. Sule ei ole tarwis rahuldas minna. Juba lähel üle.

Signe. Sa ei tahi reisida, Gunnar. Nii haigest pärast.

Gunnar. See kerge reis.

Signe. Särase tormiga. Sa ei tahi.

Gunnar. Sas' tormab. See on häa. Siis saab wast pärast jälle rahu.

Signe. Gunnar! Gunnar! Ära reisi!

Gunnar. Ma pean!

Signe. Meri on sel aastajal nii üel ja see wana aurulaew.

Gunnar. Küll ta wastu peab.

Signe (wõtab ta käwarrest kinni, liisuwalt) Kui ma sind palun.

Gunnar. Jäta! Jäta mind, ütlen ma — Anna anders, Signe.

Signe (on tagasi rahkunud) Siis reisi! Mis puutub see minusse? Mis see mulle korda lähel, kas laew

wajub ja sina ühes? Reisi aga! - Aga sa võiksid vähemalt oma wana isa pääle motelda ja teda asjata rahutuse eest hoida.

Gunnar. Täsi! Mul on ka isa. Isa! Jumal kaewas. Missuguni viletsus! (Kui Signe talle läheneb.) Ära puutu mu külge. O, Signe, kui sa teaks! Kui sa teaks!

Signe (silitab ta kätt). Waene Gunnar.

Gunnar. Jäta järele! Su sõrmed põletavad.

Signe. Sul on palawis. Kas haige oled?

Gunnar. Ja, ma olen haige, väga haige. Terwe kellawärk on punu.

Signe. Kui Lemart ainult kodu oleks.

Gunnar. Ja - kui ta kodu oleks.

Signe. Aa! - Sa tead midagi, Gunnar. Siisgi - siisgi - ma näen su näost. Mis on Lemartiga? Mis on?

Gunnar (saab enesest jagu). Midagi - midagi.

Signe. Aga mis sul siis on? Kõnele, Gunnar.

Gunnar. Ainult matki läinud on midagi.

Ivar (tuleb paremalt poolt.)

Signe (talle wastu). Gunnar ei ole terwe, Ivar. Kas sa ei võiks teda tema tuppa wiia ja maadsta, et ta woodisse saab?

Ivar. Kas sa haige oled?

Gunnar (kõnsub püsti.) Ma kinnitan teile — see ei tähenda midagi — mitte midagi.

Signe. Ja Zennart ei tule.

Ivar. Ja, ta lasel oodata. (Gunnari poole.) Kas lähme?

Gunnar. Ei, mitte minn tuppa. Sa ei minet ainult silmapilguse siin istuda. Sa ei pruugi kartta, Signe. Ilmas pole midagi kardetavat, kui ainult sellega harjuda. Eks ole, Ivar?

Ivar. Ja, kunst on ainult sellega harjuda. Võib alla teeb ilm sind haigeks?

Gunnar (naeratab ribedalt.) Ja, tal on õigus. Muidugi ilm.

Signe. Kas täesti nii hirmus termine on?

Ivar. Kas termine on? Seda ma arvan. Täesti suurepäraline term on, ja lähel järgest pahemaks.

Signe. Ja barometer seisis uneti eila õhtul nii kõrgel.

Ivar. So?

Signe. Ma mäletan päris selgesti. Sest Zennart oli nii rõõmus, et jahist asja saab.

Ivar. Ilus ilm kestis ju ka nii kaua kui jacht vältas. Praegu aga näitab barometer tinnult —

korni - maavärisemist Kas keati, ma ei
karda kõepuolest mitte kontisid, aga väljas rõdu
pääb on täna õhtu õudne.

Signe. Sapanid on eti oma toa akna kinni?

Ivar. Chuidugi. Püütude pärast võid rahulik
olla! - Suur pärm väljas hoigas ja ringus -
lehed krabisesid, jätustasid kondilõngusid - akka
lungid pauskusid

Gunnar. Oled sina ka - kartlik?

Ivar. Ka? Kes veel?

Signe. Apteeker.

Ivar. Kartlik? - Ei. Otses vastupidis. Ma armastan
korni - suurt tugevat korni. Ta pühitab puhtaks,
ta puhastab, ta vabastab. See on ainus puhastami-
ne, mida ma armastan.

Gunnar. Kas sa merd ka kuulsid?

Ivar. Ei, seda tüesti mitte.

Gunnar. Klarilikult kuulid teda.

Ivar. Tõnn pole teda veel haaranud. Aga enne
hommikut on ta tal käes. Ole ainult rahul,

Gunnar. Küll sa saad kiikuda.

Signe. Ülehomme lähel ka üks avuldaes ja neede ka.

Guunar. Ära minust pärsast ilmaaegu muritse.
Ma armastan kiiremist.

Ioar. Just nagu minna. Ta on iksa igaveselt
üks kõiksusele vahelduseks. Ära mäista mind
valusti, Signe. Teie juures siin on ju imekõne.

Signe. Ei näi nii olevat, sest Guunar. . .

Ioar (talle rahule rääkides). Kas teate, kui ma praeg-
u väljas rõdu pääl seisin - see tähendab ukse
pääl, sest muide viskab tuul imber - ja läbi
pimeduse pikka valgustatud akendeida wa-
dasin - tubadesse ma muidegi näha ei võinud -
kas teate, see avaldas minu pääl nii imelist
pehmet, soojat mõju - läbi öö ja pimeduse -
avaldas kodumõlde mõju. Seda enam et ma tead-
sin, et see tööpoolest kodu on, õnnelik kodu -
õnnelikkude inimestega. Kas teate, mis mul
meelde tuli, kui ma sääl väljas seisin? Arvake!

Signe. Võimata.

Ioar. Ma olesin Lemmarti asemel soovimud
olla - väljast tormi ja vihma käest tulla -
teadmisega, et oma kohust olen täitnud - väsimat
tulla - vast mürg ja nõljane ka - ja siis pime-

duses oma kodu näha - hulga valgustatud aken-
dega. . . . Ja, seda ma tahaks.

Signe. Kas siis sinu aknad pole valgustatud, kui
sa koju tuleb, Ivar?

Ivar. Mitte kunagi. Need on alati pimedad. Kes
peaks neid valgustama?

Signe. Tüdruk.

Ivar. Miski? Ei, see kind, Jumal tämatud, nii
väga ei armasta, et ta aknaid valgustaks.

Signe. Miks sa siis naist ei võta?

Ivar. Küsi Gunnari käest. Miski ma me naisi
ei võta, Gunnar?

Gunnar. Mina ei küllas selles.

Ivar. Kind ei taha keegi. Ja kui ma selles lotteris
loosi tõmbaksin, ma olen kindel, et tühja saaksin.

Signe. Sinu, just vastussõna. Ma teen seda kind-
lasti!

Ivar. Siis pearesid sina lesena jääma.

Signe. Mine, kuidas sa räägid.

Ivar. Ja ma loodan, see sünnib nii hilja, kui
vähe võimalik.

Signe. See ei tee su ütelust paremaks.

73.

Ivar. Ma arvan - ei oleks nii kerge, Sennarti
järelle jääks hakata. Nii hääd meest ei saa sa
ialgi enam.

Apteeker (kuulub pah. poolt.)

Ivar. Kõh, kas magasid?

Apteeker. Ja, kas mängime nüüd ühe partii?

Ivar. Häämeelega.

Apteeker (Signe poolt) Te wõitv rahulik olla.

Krahw on tüesti Doktoriga kokku saanud, hulk
aega enne seda kui meie krahwiga kokku saime.

Gunnar (astub nähes ettepoole). See on siis tõsi?

Apteeker. Muidugi, kui krahw mitte ei - aga seda
ei ole mõeldud. . . . (ei lõpeta lauset, näeb järelnõt -
luis mälja.)

Ivar (pah. poolt) Kõh?

Apteeker (järgneb talle). Silmapisik.

Ivar (pöörab ümber ja astub Signe juurde.)

Kunnagi pole ühel naasel nii hääd meest olnud kui
sul, Signe. (Gunnari poolt) Ja kunnagi pole kellelgi
nii hääd wenda olnud, kui sul, Gunnar.

Apteeker (pöörab ümber). Aga ma ei mängi pinamiidi.

Ivar. Ei, muidugi Caramboli - Caramboli.

(Nad lähewad ära pah. kätt wälja.)

Signe, chis ta arwas?

Gunnar, kust mina sedu tean?

Signe, kui ta näinud on!

Gunnar, Aga me pole ju midagi teinud.

Signe, Süsgi - süsgi ... chis pidid sa siia tulema?
Mis sul siia asja oli?

Gunnar, Mis te mind kutsusite?

Signe, Mis? - Üks õnnetu silmapilk.

Gunnar, Sellepärast ma ju ära reisingi.

Signe, Mida see mündab? Mis sellest nüüd veel
kasku on, kus sa polele elu enesega ühes wiid.

(Kui Gunnar talle läheneb.) Ei, mine! Mine! -

Keegi inimene pole nii häbi kui Lemart. Keegi. -

Ainult mina olen halb, nilets, alatu. - chis ei
taha keegi mind aidata? - Ei. Sina mitte! -

See peab tugewam käsi olma kui sinu oma, tug-
wam kahtmine.

Gunnar (ärmalt), Tule ühes, tule ühes!

Signe (waatab ringi), Õnnelik kodukulle. - Mis
olen ma teinud? Mis olen ma teinud!

Gunnar, Aga ei ole ju midagi sündinud, Signe,
mitte midagi.

Signe. Mis see mulle korda läheb! Kas, midagi on sündinud - mis see tähendab? - Siin sees (kuul kõrvinna vastu) jätsin ta maha. Et sa mind suudlesid - mis on sellest? Siin sees on vool ja põletab - põletab kui tuli. - -

(Ajab enese sirgelt prüsti.) Ei, ei, ma ei taha.

Ei taha. Ei ialgi. (Puttab par. poole wälja.)

Krahw (pahemalt poolt.) Kuhu par. Doktor on jäänud? Ma mõtlesin...

Gunnar. Ta läks praegu ära. Pidi ta midagi -?

Krahw. Ta lubas meile veel midagi ette mängida.

Gunnar. Ma usun, ta pole tänas õhtu mitte just hääs kuju.

Krahw. Ei ei - sellest saan ma aru. Aga et me kokku leppisime - - ma arvan - te ei ole ameti mitte nii...

Gunnar. Mis?

Krahw (istub par. näti.) Kus te ei tahaks istet wõtta.

Istudes on parem juttu wõtta. (Gunnar wõtab istet.)

Ta ei minda ka nii närwiliseks. - Te mõistate ameti, et - no, need asjad pole ju nii tähtsad, et me otsekohekselt ei võiks kõnelda. Waadake, minna olen

siidamepõhjas kannis tõearmastaja - nagu teil
muidugi ka ja nagu enamjagu inimesi.

Gunnar. Ma ei saa üieti aru...

Krahw. Ma ei taha, et minust määlesti aru saadaks,
ehk ma sellega küll hõivunud olen. Naarmees,
ka mina annustan tätt.

Gunnar. See rõõmustab mind. Kuid ma ainult?

Krahw. Aga - ja aga see on suur aga. Tõde on -
ma ei taha just ühelt inimeselt, aga ta pole vähe -
malt mitte alati ilus. Tal on harilikult väga
vastik välimus. Mis te selle kohta arvate?

Gunnar. On mulle tõe poolest kannis üks küis -
vähemalt praegusel silmapilgul.

Krahw. Soo? Siis väime ju sel juhtumisel ühel
nõuul väikest lihtsat, iga päewast walet koduseses
tarvituses mõtta - unehuses - te mõistate mui-
dugi. Kuid ma ka mitte... (Apteker ja Ivar
tulevad pak. poole, mõlematel leiwardi kepid näes.)

Ivar. Kas te kriidi oma tasku ühte pistnud,
Krahw?

Krahw (pistab käe westitasku). Jah, tõe poolest!

Apteker. Ma olen selle päält mõinud kihla vedada.

(Sirutab näe wälja.)

Krahw. Tatata. Minge ja pane oma oma ilma-
kuulsaat lutisapoolbert keele pääle. (Ulatab talle
kriiditüri.) Olge hääres! Saadan, et ma oma
tasku pole ära kriiditanud.

Apteeker. Hoidku. Te olete ju muidu nii kriidita-
misega harjunud.

Krahw. (naerdes). Wäga hää. Ma annan naljast
alati lugu pidada, ka siis kui ta minu aruel on
tehtud.

Truur. See oli odaw nali.

Krahw. Pulbritegijalt ei wõi paremat nända — Et aga
härrad just kõik sinna, siis kolin wast paluda,
mind silmapilguks kuulda wotta. Ma nõnelisin
parajasti oma noore sübraga sellest, et tarwiline on
mäisest walest appi wotta, et Dantari pramat trüsti-
da — tema aga ei näi praegu mitte sellega nõuu
olewat.

Gunnar. Walest?

Krahw. Wäga kahju, et need noored kätträänijad
ialgi sellest ei hwali, et keistele inimestele mäisest
walest waja läheb. Wale on üks elu kingimistest.

Gunnar (Ivarile). Kas olen mina idiot või ...

Krahv. Mis, arvate teie. See on tõesti hull.

Kas te siis ei mäleta ... (Pöörab Ivari poole, kuid see naeris harkas.)

Ivar. Teie diplomadimõelu jätab teid häta, mu armas krahv. Sellest tuleb veel viimase suur rahvusvaheline segadus mõrgumirjades sini- ja kollaste raamatutega.

Krahv. Mis?

Ivar. Mulle ütlesite teie ju, et see ole²vat häda¹wale.

Krahv. Teie? Et ma ...

Ivar. ... Et te Lennartiga rüuduteel rikkumisele saanud - ja, seda te uneti mäletate!

Krahv. Muidugi, nüüd tuleb mul meelde. Kõik, see on ükskõik. Mu meelepidamine hakkab nüüres jäämas. Sai elatud ja armastatud.

Apteeker. Tseäranis armastatud.

Krahv. See on ju Doktoru vend, kirjanik. Vah, siis saate sellest uneti veel paremini aru, et tarvis on väikse wale abil Doktoru prona rahutust waigistada. Ja vieti ei tee see ka midagi, sest muidugi on ta haige juurde viidud.

Apteeker. See on selge. Seda jühtub pea iga kord
kui ma siin olen. (Lähel pah. poole) Tule, Ivar.

Ivar. Ei, tänan. Ma arvan, ma pean enne korraks
koerte järel vaatama. Tulen kohe tagasi. Wähust
mängide teie selle aja sees apteekriiga ühe partii,
härra krahw?

Krahw. Aga mitte Pyramiidi.

Apteeker. Ei, mina ka mitte. Me wõime ju wõit-
palli wõi Caramboli mängida.

Krahw (kurjalt). Keeglit!

Apteeker. Kas keeglid nääsama kergest ümber kuu-
mad, kui diplomadid.

Krahw. Tatata. Üks rumal wõib rohkem näsida,
kui kümme tarka wastata jünawad.

(Lähel ägeduses ära pah. poole wälja.)

Apteeker (tema kannul.)

Gunnar (nuttab Ivarile järel, kes par. poole lähel.)

Wõtab ta käewarrest kinni.)

Kas kuulsid?

Ivar. Mis?

Gunnar. Sa tahad wälja minna teda otsima.
Ära salga!

Ivar. Selle ilmaga? Ei, káran. Mis kasu sellest
üks? Küll ta tuleb isegi.

Gunnar. Ei, Ivar, ta ei tule - ialgi.

Ivar. Ára lohise!

Gunnar (meeleheitlikult) Ivar! Aita mind! Aita!
Kas sa ei náe - kas sa ei kuule - kas sa ei náe,
meri kerkib - mihiseb - kohab. Kas kuled -
kaesed nõingavad sääl kalju vastu - nüüd
veerevad nad lähemale - wajuvad lähemale...
kas sa náed teda? Ta lamab sääl all murdunud
kaljuringastel. Nüüd tõstavad nad ta üles -
meavad välja - kangeli - ára - alla... Aita
mind, Ivar. (Hugub end aegamööda ja istub)
Miks sa ei ütle midagi?

Teenijakütid (tuleb par. poolt). Kas Lennarti härra
pole veel tulnud?

Ivar. Ei! Kas Doktori prona all kukutuhärra juures
ei ole?

Teenijakütid. Ja, on. Et Doktor härra ei tule. Ja see-
suguse ilmaga. Kas te tána võise võija sõidate,
inseneri härra?

Ivar. Ei, ma jään hõmseni siia.

Gunnar (Küdrusele) Kas te võite mind hõmmiku
vara viies ajada, Luise? Ma pean aurulaevale
saama.

Teerijätid. See jääb hiljaks.

Gunnar. Ajage mind sellegipärast, ma jään vii-
mati kauaks magama.

Teerijätid. Enne kaheksat laev ei tule.

Gunnar. Siis äratage mind kell kuus. Ma tahan
üht kirja laevale viia.

Teerijätid. Kas kutsar ei võiks teda koasa võtta.
Ta peab sinna kaeru viima.

Gunnar. See on tähtis kiri, ma toimetan ta parem ise.

Teerijätid. Te võite minu päale kindel alla,

Gunnari härra. Kell kuus. (Lähel ära par. poole võlja)

Gunnar (tõuseb püsti) Hääd ööd, Ivar.

Ivar. Mis tähtis kiri see sul on? (Fungimalt.)

Huisina homme reisirid - ära püüa mind petta -
ma näev su näost, et sa plehku mõtled panna.
Aga seda ma sulle ütlen, Gunnar, siis alles vast
oled sa kurjategija.

Gunnar (hükkudes) Mis ma pean tegema? Aita
mind, inimene!

Ivar (kalgilt.) Üles tunnistama!

Gunnar. Chida pean ma üles tunnistama? Ma pole ju midagi teinud - melega midagi. - Aita mind, Ivar! Aita mind! Et me kornis kurnas ei saaks. - Mis pean ma üles tunnistama?

Ivar. Kui sa ei tea, mis sa pead üles tunnistama, siis ei või ma sind ka aidata.

Gunnar (vaatab kaua talle otsa, kuni lõpuks arm saab ja nägu kõitega varjates.) Ei! Mitte sinna sisse! Ma ei või - ei või! Mitte kohtu ette. Ei!

(Teise vaatuse lõpp.)

Kolmas waatus.

Kohtuniku juures raamatukogu-tuas.

Kuskel tagaseinas kahekordsed uksed. Umbes par. seinas keskpaigas lai aken. Selle ees kirjutuslaud ja leentool. Lina pääl paksud raamatud. Prah. pool mõned leentoolid ühe väiksema laua ümber. Üks ees prah. pool väikene uks. Ümber ringi sein- tel raamatukapid. Väikse laua pääl põlew jalaga lamp, raamatud, kell (helistamise jaoks) selle kõrval haamer, meenõu ja klaasid sellekohase aluse pääl. Paremat kätt tagumises nurgas piir- pende warr; väikesed ja suured piiratud ja tubaka- pott. Mööblid on raskesti wanad, tumedad seeria värvi. —

(Kohtuniku, wana hallpää, aga kindel ja sirge,
istub leentoolis prah. kätt ja laub.

Signe seisab akna ja kirjutuslaua wahel ja
waatab wälja.

Silmapiilene wainus.)

Kohtuniku. Signe! (Waimane pöörab ümber) Pane,

ole hääks, suure Johanna sisse tubakat.

(Signe lähel piirpude juurde, võtab kõige suure-
ma, topib tubakat sisse ja likkab ta siis natasest
nohtunisu juurde. Sääb langeta ta põlvili ja
paneb piibu põlema.)

Kohtunisk. Tänan, tänan. Mine nüüd magama!

Signe. Ma ei ole unine.

Kohtunisk. Kas hommise ei hakka juba koitma?

Signe. Ja.

Kohtunisk. See tähendab, aeg on juba hiidine, et seda
marjaks võib nimetada. Lase ma vaatan su otsa!

(S. vaatab tema poole ülesse, jääb aga põlvitama.) Kuidas
nende silmadega on? Need tahavad magada, arvan ma.

Ja, ja, päeva-tubakuga kustuvad tähed. Mine heida
puhkama, armas laps.

Signe. Ja sa ise, vanaisa?

Kohtunisk (naeratab). Õigus ei maga ialgi, seda sa
uneti tead. Ma olen harjunud valvama.

Signe. Kas sa tahad, et ma lähen?

Kohtunisk. Sennarti parast - ja.

Signe. Jaska Sennart. (Sundles ta põske.)

Kohtunisk. Jaska minu pupad, jaha mu tütar. See on

nord juba minu närk külge.

Signe. Koige armsam oleks sul niist, kui kõik kolm
su juures oleksid!

Kohtunik. Ja kõik lapselapsed ka! Aga see ei kes-
tagi rahest kuigi kava, kuni meil üks üsna
lähedal on? - Noh, ole mõistlik ja mine magama.
Muidu saad sa punased silmad, laps.

Signe. Kuni ma nüüd aga magada ei saa?

Kohtunik, karilikult võisid sa seda väga hästi,
kui Lennart kodust ära oli.

Signe. Kas ma piinan sind kui siin istun?

(Isitab ta jalge ette.)

Kohtunik. Piinad? Sa armas laps! (Silitab ta juukseid.)
Kõrvasugused olid Lennarti emal ka - pehmed ja
vahased...

Signe. Ta oli ju nii häa.

Kohtunik. Ta oli liiga häa! Sellep ta meilt ära
läksigi.

Signe. Kas Lennart ei ole väga tema samane?

Kohtunik. Lennart on häa oma viisi. Aga ta on
mees, ja mees häbenen ju alati natuke häädest
näitamast.

Signe. Sa ei unusta teda küll ialgi, vanaisa?

Kohtumise. Ei, laps, ialgi. Ta on surnud, aga minu jaoks elab ta.

Signe. Kas suremine raske on?

Kohtumise. Kuidas pean ma seda teadma?

Signe. Sa tead kõik.

Kohtumise. Mida kauem elad, seda selgemini tun-
ned ära, et mitte midagi ei tea.

Signe. Aga mis see siis usud?

Kohtumise. Russiline suukene päris surma järgi.
Mis ma usun?

Signe. Ja, mis sa usud, vanaisa?

Kohtumise. Ma usun, surm on ainuke kohtuotsus,
mille üle kõrgema kohtu es enam kahtlust tõsta
ei saa. Surm on elu vaikeluste lõpp. Aga mis un-
sul sellega tegemist?

Signe. Ma leiin, see on nii iseäralik. Oled rõõmus
ja rahul - ja siis üsna äkitselt, ... (Peidab oma
nägu ta põlvede vastu.)

Kohtumise. Selleparast peab nii elama, et see äkiline
meid ei hirmuta. Meil peab siiski puhas olema,
et rahulikult võime surra.

Signe (vaatab ka pöördi ülesse). Puhas süda...?

Kohtunik. Puhtad mõtted, arvan ma. Kõige suuremad kuritööd tehakse alasti mõtetega.

Signe. See ei või oneti hädavõttlik olla, kui midagi ei sunni.

Kohtunik. Siisgi, laps. Kurjad soovid on ka kuritöö.

Signe. Kas nende eest ka karistatakse?

Kohtunik. Meie seaduste järel ei karistata nende eest, ja see on loomulik. Aga ükskord saame me aru, et inimeste hingedes kõige mustemad kuritööd tehakse.

Signe. Mis mõine me selle vastu teha?

Kohtunik. Meie peame vana tahtmise karastama, et ta kurjadile soovidele järel ei anna. Mitte üksi näsa ja jalgu pole tarvis karastada, armas laps. Palju tähtsamaid organisid tarvis karastada.

(Kõrnatatakse.)

Signe (vaatab kohudes päisti).

Kohtunik. Kes see mõineks olla? Kii hiljalt? Sisse!

Apteeker (tagaseinas olevatu uste kandur). Nagu ma arvasin! Ma tahtsin parajasti magama minna, sääl silmasin meil tuld läbi mõtmesuuga. See istute

siis tõesti veel ilmsel ja võtate? Mõnda inimest
igatsesakse omelt väga!

Kohtunik. Kas omelt viimaks lõpetasite?

Apteeker. Mõnda lõpetasin juba ammugi. Karkan
manavas minema.

Kohtunik. Sapsed nägijavad manadusust.

Apteeker. Ega kõik raudast pole, nagu teie!

Kohtunik. Jalad on ikka ka aemas! Seda tunnen
kohjuks liig hästi.

Apteeker. Kas juuksaja ennast täna õhtu jälle tunda
annab?

Kohtunik. Ega ilmaaegu liikmetes midagi ei ravige.

Apteeker. Te peaksite pikali heidma. Woodi soovjust
kõige päält!

Kohtunik. Kui mu poeg tuleb, ja!

Apteeker. Õige kohju, et ta kodus ei olnud. Ta võib
nii lustiline olla.

Kohtunik. Gunnar ja Ivar olid omelt!

Apteeker. Ah, need norutajad! - See oli aga üks
imelik lugis, prona Doktor.

Signe. Missugune.

Apteeker. See piissipank.

Kohtunikk. Missugune paan ?

Signe (vaatub end koguda). Te arvate vist seda, kui jahimehed koju tulid.

Kohtunikk. Ah see. See polnud ameti nii imelik.

Signe. Ei, ainult apteekeri meelest on see nii ...

Apteeker. Hääd ääd, hääd ääd! Hagage hästi, kohtuniku härra. Mina vähemalt mõtlen seda teha. Hääd ääd, proua Doktor. - Ja, näete, see oli inimene. (Sähel ära tagaseina uste naudu.)

Kohtunikk. Mis inimene see on, kellest ta kõneleb ?

Signe (vaatab praegu oma meelemõistuse). Seda - ei tea ma tõesti mitte.

Kohtunikk. Siin on midagi olennas, mis ma ei armasta. Missugused salasepitsused. Mõni wana kohtuniku-kõrv kuulub midagi. Noh, mis on, laps ?

Signe (tue järelle kubades). Ei midagi - ma nimitan sulle.

Kohtunikk. Jlus. Siis mine ja heida pisali, laps.

Mina mõtan Semarti wastu, kui ta tuleb. (Signe pöörab sünalausemata ümber ja hakkab minema.)

- Noh, ja miks ? (Signe viskab ta ette põlvili)

Hääd ääd, laps. Mina jään teda vaatama. - Na -

na - mine nüüd! Mis sa ütled? - Tä ei tule?

Kas Lemart ei tule? - Mis jutt see on?

Signe (häitza ära waenatud) Tä ei tule ialgi enam tagasi - ei ialgi! (Lühike waheteg.)

Kohtunik. Kust sa seda tead?

Signe. Ma tunnen seda.

Kohtunik. Kõigel on oma põhjus. Jutusta kõis ära südame päält! Mies ei peaks Lemart oma haige - sõdult tagasi tulema? Vah?

Signe. Ei - ma ei wõi - ei wõi.

Kohtunik. Kõnele, Signe!

Signe. Ma ei saanud sellest ennem aru, alles praegu, jüst praegu.

Kohtunik. Millest ei saanud sa aru?

Signe. Sellest pangust - sellest pangust.

Kohtunik. Küüd tahaw ma teiwit tütt kuulda saada, Signe. Wõi siis!

Signe (nuttes) Ei, ei!

Kohtunik. Sa pead. Kõnele! Mis inimene see oli, sellest apteeker rääkis?

Signe. Tä - ta nimetas, - see pöder, mis kaljuserval langes - ei olewat pöder wõud - waid - waid - -

Kahtunin. Kõh? Mis? - Inimene?

Signe (hää) Ja. - Ja.

Kahtunin. Hää, Ja teist ei näinud keegi, kes laskis?

Signe. Ei. Ei näinud.

Kahtunin. Ja ühtegi inimest polenud lähedal, kes ... Pärn ei näinud sugugi kaugel, seda oli ju kuulda. Sest mina kuulsin teda ka, ja ma küsisin ju sinu näest. (Kui Signe piiristi kõrses ja ära minna tahab). - Ja rohkem sa ei tea? - - Kas sa kedagi piirsi ei näinud? Ära warja mu eest midagi, Signe. - Keda sa nägid?

Signe (jääb seisma). Kui apteeker ja mina rööduli jõudsim, istusid Gunnar ja Ivar sääl...

Kahtunin. Kõh? Ja?

Signe (naatab korretamult oma ette). Ivar toimetas una piirsi kallal.

Kahtunin. Ivar, ahaa! Kas nad püksid ei alnud kuulnud?

Signe. Seda ma ei mäleta.

Kahtunin. Kas te nende kõest ei küsinud?

Signe. Ja, apteeker küsis.

Kahtunin. Ja nad polenud midagi kuulnud?

Signe. Ei.

Kohtunik. Iseäralik, et nemad keda ei kuulnud! -
Oli see Ivar, kes püüsi kallal toimetas?

Signe (ärgetes). Ja, tema, paris kindlasti Ivar.

Kohtunik. Gunnar ei lase ju millalgi - nii siis
on see õige. - Müüd mõtle hästi järele: Kas sa
mäletad - nägid sa, et püües suitsetes?

Signe. Ei! - - (ägedalt.) Ei, see on võimata!

(Panek käed näo ette.)

Kohtunik. Kõik on võimalik. - - Kas tahad nii
lahke alla ja järele waadata, kas Suise juha
magab? Ei, pole tarvis. (Lööb haameriga üks kord
kella pihta. Hõbeselge, pink hääl tuleb kuulduvale.)

Teenijatriin (tuleb ühe silmapilgu järele parv. poolt,
uniselt.) Soovisite midagi, kohtuniku härra?

Kohtunik. Kas sa magasid juha, sa waenekene?

Teenijatriin. Pole wiga. Kas tahate puhkama heita,
kohtuniku härra?

Kohtunik. Veel mitte, Kas sa ei tahaks järele waadata,
kas Gunnar ja insener juha magama on läinud.
Kui nad veel ülemal on, siis palu neid siia tulla.

Ma tahaks nendega rääkida. (Tüdruk läheb ära
tagumiste uste kaudu.)

Signe (mõne sammuga ettepoole.) Sa ei usu uneti, et....

Kahtuniks. Ole häa, pane lants kirjutuselaua päälle.

Ja siis aita mind vähekese. (Ta aitab teha kirjutus-

elaua juurde.) Ole terve. (Vastab Signe atre.) Ja siis -

mitte sõna, kuni ma küsin. - (Võtab leentoolis

istet.) Tõoge kahtusealune sisse. - Hm. - Istu

sinna - tunnistajate pingile.

Signe (läheb pak. poole ja võtab istet.) Ja kui

nad juba magama on keitnud?

Kahtuniks (iema et ümber vastaks.) Siis ajame nad

üle.

(Tüdruk tuleb kaagumise ukse kaudu.)

Kahtuniks. Kuhu?

Teenijätüdi. Nad tulevad kohe.

Kahtuniks. Häa küll. Siis mine magama, Signe.

Kõik muud taimeitan ma ise. Pahemal korral aitab

doktori proua mind wordisse, kui magamisest

veel midagi peaks välja tulema.

(Tüdruk läheb uniselt ära pak. poole.)

Kahtuniks. Ta magabgi juba.

(Ivar ja Gunnar tulevad kaagumise ukse kaudu.)

Ivar (hamuti rõõmsa ulatuga.) Sa istud siis ikka

weel üleval, omu, ja ootad. Gunnar ja mina ei tabit-
 nud ka weel magama heita, enne kui Lemart
 seija on jõudnud. See oli meie poolt päris tark
 mõte. Kõik need keevad seesugust müra sääl üleval,
 et magamise päält mõeldagi ei ole. (Väitab loa
lõhke. Kuuldakse naeru.) Kratus on inna weel
 käis hoos. Väikesed supa-lõukesed diplomatia
 selajatest paberitest. (Aetub akna juurde.) Ma usun,
 kuul on järrel jätitud. Vähemalt ei ole midagi
 kuulda.

Kultuuris. Kas valmis oled? - Ilus! - Mis paus
 see oli, mis sa röödul lasksid, Ivar?

Ivar. Mina? - Missugune paus? (Väitab Gunnari
otsa.)

Kultuuris. Missugune? Kas sa rohkem kui ühe
 lasksid?

Ivar. Sa arvad seda, omu, kui me jähkilt tulime.
 See polnud midagi iseäralikku.

Kultuuris. Mille päält see paus käis?

Ivar. Ühe pöödra pihta kaljuserval.

Kultuuris. Ja läks pihta?

Ivar. Ilma suurstamata - ta läks pihta.

Kohtunik. Kust sa seda tead? Kas sa pödra
üles leidsid?

Ivar. Ei - aga... (vaatab Gunnari otsa.)

Kohtunik. Aga?

Ivar. Kaljutiisul oli verejälgi.

Kohtunik. Jaa sa üled päris kindel, et see pöder oli?

Ivar. Täiesti. Mis võis see muudu olla?

Sa pead teadma, ams, pöder seisis just kalju
serval - ta kukkus niidugi merde ja siis siis
wool ta ära. Sa tead ameti, ams, kui me kaks
püüdsime, siis wool alati...

Kohtunik. Me ei kõnle praegu kalapüügist.

Waata mulle otsa, Ivar. - Ütle: kui sa kindel
üled, et see pöder oli, mispärast sa laskad see siis
praegu, et sa lasksid?

Ivar. Ahina? - Ja - minu külge sündinud
misaaks.

Kohtunik. Sa ei pea mitte enam naljatama,

Ivar. Enam tusine. Apteeker kinnitab, pöder
olewat inimene ulnud.

Ivar. Apteeker ei ole mitte iseäranis terava
nägemisega.

Kohkunik. Ivar, mütle, et sa isa es seisad, kelle...

Gunnar (kargab ette). Kas te ta leidsite?

Signe (ajab end sirgu).

Kohkunik. Rahusta ennast. Kas saad nüüd aru, Ivar?

Ivar (külmalt). Minul ei ole enam midagi ütelda.

Kohkunik. Midagi enam ütelda? Ja, aga mul on õigus, võis teada saada, kas mõistad, võik.

Ivar. Ma ütlesin võik.

Kohkunik. Sa walitad.

Ivar (kohkeb). Walitan? - mina?

Kohkunik. Ja, just sina!

Gunnar. Ta walitab tõesti. - Laskja olin mina.

Kohkunik. Sina?

Gunnar. Ja.

Kohkunik. Sina, kes sa kunagi ei lase? Kes ühtigi panna pole lasknud, sest saadis kui sa kodu oled? Mis pärast peaksid sina? Signe!

Kunib hoidis püssi käes, kui sa neid nägid?

Signe (näitab Ivari pääle). Tema.

Kohkunik. Ja, aga...

Gunnar. See ei ole nii iseäraline, kui paistab.

Jvar silmas pötra - ja mina tahtsin lasta.

Fenna sihtis minne eest - mul on ju halvad silmad...

Kohkunis. Kumb tãmbas kuke maha? Sina või tema?

Gunnar. Mina. Aga ma ei võinud aimata, et see midagi mind võiks olla, ku see, mis Jvar ütles.

Jvar. O, ma arvan, sa olid väga verujõuline.

Gunnar. Sa waletad. Sa ei usu ündi mitte, et mina... (peatab.)

Kohkunis. Rahuista ennast.

Gunnar (juurduks). O, kui ma ta tapnud olen.

Jvar. Tee kuulite ju, mis ma ütlen. See oli päder. Se ei olnud mitte Sennart.

Signe (astub ette ja seab end kohkuniku kõrvale).

Aga kust ta siis on, Jvar? Võid sa seda ütelda? Täewa pärast, kus on Sennart? Mikes ta ei tule? Mies laseta mind selkõmbel tundide viisi vodata? Ja ei saada nõskjalga!

Jvar. See pole ündi sugugi nii iseäralik. Seda on juba tihti ette tulnud, kui Sennart haige juures oli. Ja siis see ilm.

Gunnar. See pole tõsi. Seda tead sa isegi. Krahv

seletas uneti, ta olewat luisanud, et ...

Signe (surub oma liigutust maha) Aa ...

Ivar. See on tõi.

Gunnar. Kuidas võid sa sellest veel kinni pidada?
Sa kuulsid uneti, et krahv seda välja oli mõelnud,
et (Signe pääle viidatus) teda rahustada.

Ivar. Aga ma tean, et see tõi on. Kuni te sinult
tahaksite waewa võtta, mind kuulda.

Gunnar. Sind? Mis sina tead?

Ivar. Sennart ja mina Aulisse koos jahilt sõjja.
Suure heinamaa juures, maantee näänakul, tuli
üks prüssise juurtes - kuidas ta nimi oli, ei tea
ma ütelda. Sennart küsis, mis pärast ta nii juures
seb. Ja, ta tahtvat kahtri juurde, ta ema olewat
suremas. - Ah, te võite isegi arvata, mis Sennart
tegi.

Signe. Aga mis pärast ei lausunud sa sellest sõnagi?
Ei, Ivar, ma ei saa sind. Kas sa kuulsid, Gunnar?

Gunnar. Ja mina? Kuidas mina teda palusin!
üks ei ütelnud ta seda mulle? Ma kannatasin
nii väga - kannatasin... Ei, see oli Sennart,
eda ma lasksin...

Signe. Ei, Gunnar, ei. (Taganeb temast eemale.)

Ivar (Signele, pehmelt). Kas sina ka mind ei usu? Kõige ilusa ja hää mälestuse juures, kõige selle mälestuse juures, mis me oleme ära elanud - ma kinnitan sulle - Lemart tuleb.

Gunnar. Isa! isa! Ütle midagi! Kas sina seda ka ei suuda seletada? Miks ei ütelnud Ivar oma suurt tõe? Ütle isa?

Kahtumisk. On need põrgu leegid, mis ma näen, või mis see on? (Ivari poole) Irimehe, kes sa oled? On saadan. su sees, kurat, keda siamaani keegi pole näinud? Kas võib nii palju tige-
dust inimese südames elada?

Gunnar (naerlikult). Isa.

Kahtumisk. Ma olen palju näinud, seda aga veel mitte! Ivar, armastad sa teda? (Näitab Signe
pääle.)

Ivar. Mina?

Kahtumisk. Sa armastad teda, armastad hullumeel-
selt - üle kõige - rohkem kui auu - truudust -
sõprust? Ta on kena - väga kena - pesaegvilindus,
mõiks ütelda. Ütle mulle: Armastad sa teda, et

kõik surjad wainud emale abiks kutusid
minu maja häwitama, minu wäikest maailma
cusudeks tegema jõe meie kõikide üle naerma?

Kahtuniks. Ivar, miks sa ei wasta? - Sa warijad
üht saladust. Ma näen seda, ma tunnen seda.
Mitte asjata pole ma nelikümme aastat kahtu-
nik olnud, mitte asjata inimestajätiste seas tuh-
nitud. Kõiks mõis juhtuda, kõik. - Sa armas-
tad teda - mis? Sellegi pärast lasksid sa üht
wenda teist maha lasta, et ise teda emale saa-
da. Üsna targasti, mis? Gunnar armastab teda
ju ka

Gunnar (tasa). Isa.

Kahtuniks. Muidugi tean ma seda. Seda teawad
kõik. Aga see on wistaja süüta armastus. Sellest
sõnaw ma wäga hästi arm. Mina armastan teda
ju ka. Meie kõik, kõik. Aga sina, Ivar, sinu
armastus on pürgust pärit. - Sa waikid. Kes
wairib, tunnistab õigeks. - Waadake ta otsa!
Kas näete! - Sinust kaganetakse emale, Ivar. See
on tuttaw näris. Sõpüks langib wari kõikide
ees. (Ajab enese poolle di püstri, wajub aga jälle

tagasi. müristava häälega) Wasta inimene!

Wasta! - Wasta talle otsa, Gunnar. Wasta talle otsa,

Signe. Meie parem sõber ei näe nii wälja, nagu
aleks tal hää alla. - Kõh?

Ivar (rasnelt) Zennart tuleb.

Kõhtumiss. Oige huwitaw teadaandmine. Aga me ei
usu seda enam. (Kindlalt) Olen ma aga ama
peija kaotanud, siis karistan ma seda, kes ta
minult wõttis. Karistan teda hirmsalt. Weil wõim
ma kohut müista, kui tarwis.

Ivar. Mina pole Zennartile ialgi tahtnud kurja
teha.

Kõhtumiss. Mina? Sa paned rõhu „mina“ pääle,
nagu aleks siin keegi teine, kes seda aleks tahtnud.

Ivar. Mina wastan ainult iseenele eest.

Kõhtumiss. Ära katsu süüdi Gunnari pääle we-
retada. See ei lähe. Ta on waene unistaja, keda
paha waim on jukhtinud. Ta on Hõdur, kelle
naoli kuri Lake seadis. Ja kurt Lake, see elidi
sina.

Signe. Gunnar ei tahtnud mitte jahigi pääle
minna. See on mul selgesti meeles.

Kohtumise. Kas see ei ole midagi, Ivar? Sa tahaksid, et Gunnar Sennarti tapab, et siis Signe sinu omaks saab. Et tema, kui ta mees tapetud ja Gunnar maangi on mõetud, nagu küpsel püüvili kuu sübra pikku langus! Kas see ei ole midagi, Ivar?
Ivar (vaatab ringi). Kõle - kale.

Kohtumise (Signe ja Gunnari poole). Kas tee kuulsite? - Ivar. Ma tunnen uneti inimest. Ma mäistan neist midagi. Vähemalt usun ma seda. Anna mulle selle mäistatuse seletus!

Ivar. Ma annan teile tõe ja teie ei usu teda.

Kohtumise. Kirgede päevises oleid sa oma mäistatuse nähtanud. Ma näen seda väga hästi. Ah, inimeste kurjad teod on ju ainult nende kirgede kuulispasa hõõd. Ütle mulle kõik, Ivar.

Ivar (kibedalt). Et mulle siis andes antaks? (Vaatab Gunnari otsa) Kuule, Gunnar. Pane ta sinu hästi tahule.

Kohtumise. On sul südant isalt, kelle poja sa...
 Ei, aga....

Ivar (astub sammukette poole). Aga....

Kohtumise. Meista tahame rööpärart. Siis väime

ehis vast andeks anda. Me olime ju kõiks väesed
 sa patused; seelama leev on meis - ihede juures
 on ta kustumud - teisted põlewad - noor nende
 kirgede ümber on õhem ja siis murduv ta.

Tihti ei ole meil võimust oma tegude üle. Siis
 on sügavamal, palju sügavamal, kui arvatakse.

Ja, ma võiks sulle nõguni andeksgi anda,
 kui sa ainult - kui sa ainult üles tunnistaksid.

Wäid olla sa ei tahtnud teda surmata. Kii kaua
 kui vähegi võimalis, tahan ma seda uskuda.

Aga kui sul ka mõttes oli ta elu võtta - iitl
 mulle tõtt. Tõtt, kas kuuled! - cha ei taha sulle
 kätte maksta. Ainult jumalad maksavad kätte.

O ei, mina ei maksa kätte. Keegi ei pea midagi
 gi teada saama - keegi pääl - nende, keda sa
 oma ümber näed.

Juar. Ja kui sa tõtt üled kuulda saanud?
 Mis siis?

Kahtumise (pehmelt) Siis? Siis võid sa minna,
 Juar, - oma patuga - oma kuritööga - mis
 mu väikese maailma ära purustas. - Sa võid
 minna, kuhu sa tahad ... cha ei tõsta keeltest

su pääle. Jäägu see kõrgema hooler. Kuritüüst ei saa sa uneti lahti. Näh, Ivar? Mitte kohtunik ei ole see enam, kes su käest küsib. See on isa, kes midagi neist tundedest meenudest teada tahab, mis ta majas on elutsenud.

Ivar. Mina ei ole neid väimuseid kutsumud.

Gunnar (hüüab oma isa ette maha.)

Kohtunik (Gunnarile) Mis puutub minusse näsi, mis teie korda saatis? Mähet, mis teada mõtles, tahan ma nähti saada.

Gunnar. Isa!

Kohtunik. Sind ma hukka ei mõista. Sina olid ainult teise kirja tahtmise tüürist. Ma ütlen seda veel kord - kas kuulud, Gunnar - mitte Höder ei ole süüdlane, vaid Lake, Lake!

Gunnar. Kuule mind!

Kohtunik. Ma tean ju, mis ta ütelda tahad, aga sellest ärne müüd räägime. O ei, on hoopis teisi asju. - Sv? Siis räägi! Mis tahad sa ütelda?

Gunnar (täuseb üles) Mina olen see - kes - kes -

Kohtunik. Ja, seda ma tean.

Gunnar. Mis põhjused Ivaril olid, et ta minna

jaaks püssi seadis - see on mulle praegusel sil-
mapilgul ükskiis - ma ei vana marsti enam
musta ega walge wahel wahit teha - küis on
tume - ta on wast weel suurem kelm kui
mina. Seda aga tean ma: Mina ulin see, kes
Sennarti tappa taktis. Ja, tappa taktis!

Signe (seab end kohtuniku kõrwale) Gunnar!

Kohtuniku (waatab ta otsa) Mis ta ütleb? Mis-
pärast taktis ta?

Gunnar. Tema oma oli naene, keda ma armasta-
sin. Armastasin armastusega, mis mind häwitab,
mind elawalt põletab - mis aga nüüd nii
tardunud, nii jääseks on muutunud, et mul
külmi hakkab, kui teda ainult nimetan. Tema
oma oli ta (näitab Signe peäle), naene sääl
sinu kõrwal. Mina aga tahtsin teda saada.
Üks meist pidi tagarema. Minu postit tuli
nühasti mõte kui tegeu. Siin on sul tõde! Kui
ta mind ei usu, siis küsi tema käest. Ta
wõib sulle ütelda, kuidas ma teda piinasin.

Signe (langub ägedalt nuttes wanamehe jalge ette)

Aah!

Gunnar. Väed sa.

Kohtumisk. Gunnar! Mis oled sa teinud?

Gunnar (tahab Signet üles aidata.)

Signe. Ära puutu mu külge - ära puutu mu
külge. Sul on - veri - näte küljes - veri. (Pool-
segaselt) Mis pärast tahtis ta Lennarti tappa,
vanaisa? Lennart on omuti nii häa! Mis pärast
tahtis Gunnar Lennarti tappa? (Selgelt) Miks
Lennart ei tule? (Tõuseb üles hõõrunud, hirmunud
pilgul.)

Ivar (tactab teda). Lennart tuleb!

Kohtumisk. Sas' ta istub maha. Anna talle natuke
meti.

Ivar (aitab teda ühe tooli juurde ja annab talle
klaasi meti.)

Signe. Nii paimedaks läks äkitselt. Kohas nagu
meri. (Toob) Täna! Sas' ma istun siin. Ma olen
nii väsinud, nii väsinud. (Hojatab pääd tooli vastu.)

Ivar (pehmelt). Lennart tuleb.

Kohtumisk. Mis oled sa teinud, Gunnar? Waata,
mis sa oled teinud.

Gunnar. Tema on süüta. Mina, ma ei ussin
üht inglit.

Kohtunis (surwalt). Gunnar!

Gunnar. Anna mulle andeks, isa. Ma ei teadnud ju mitte, et see Zennart oli.

Kohtunis. See on siis nüüd kõik, mis ma olen nätte saanud. Ja ma uskusin, et mul vähemalt korda on läinud, teie hingesid tugevaks teha — teie tahtmist karastada minn una laste juures. Kust tuli see metsloomatung, mis see mäistuse hävitas?

Gunnar. Teda pole enam ülemas, isa. Ta on surnud.

Kohtunis. Zennart on ka surnud. Kõik oleme meid surnud. Kas mäistad? Surnud, ja sina oled meid surmanud.

Ivar (astub ette). Zennart elab!

Kohtunis (Gunnari poole). Ahine! — Ma pean järel mõtlema. Kui ma siindääl, ei suuda ma seda. (Gunnar lähel ukse poole). Ja see oli terve väit! Terve väit! Misjauras elasin ma siis õieti? (Ahtakene päikesekiir hakkab akna- raamil särama)

Kohtunis (Ivarile). Kustutab ära. (Ivar kustutab)

lambi ära.) Kas torm on nüüd lõppenud, Jvar?

Jvar. Ja, nüüd ulene sadamas.

Kohtunik (vaatab Signe pääle) Kas näed, kui nõrk on inimene. Praegu seisis ta siin — noor-uhke — rõõmus — nagu viljapää, mis päikesepaistel kõigub — küps ja sirge — ja nüüd lamab ta säääl, kurnist murtud.

Elu on nõrk asi. Miks ei õpi meie elu tühel panema? Miks ei või kade õnnel tee pääl sest ära minna? Inka seisab kadedus säääl, kui õnn tuleb. — Mine walge eest, Jvar. (Jvar astub nõrwale, aken lähel selgeks) Missugune hommik!

Missugune hommik!

Jvar. Lemart tuleb!

Kohtunik (akna poole pöördult) Siin istusin ma rõõmus ja rahul õnne päikesepaistel ja unustasin, et taewal pilvesid on ja et warjud/pinad on — et nad taewast maani ulatavad. Hommik, sa ei too walgust. Sa oled päine nagu öö. Olin ma wastliig õnnelik? (Päikesekiir kustub aknalaualt) Kas näed — walgusejuga/kustus jälle — warjud tulewad.

Jvar. See oli ainult wiimane väikene pilw.

Warjud on läinud. Viind tuleb walgus. Zennart tuleb. (Läheb tagatuppa).

Gunnar (seab ennast tema tee peäle ette)

Ivar. Mis?

Gunnar. Ei, sina!

Ivar. Oled sa hull? Zase mind minna!

Gunnar. Jaa, ära luba temal siit koost ära minna.

Kohtumis. Zas ta läheb. Ta ei läha rõõmule wastu.

Gunnar. Ta ei tohi minna, enne kui Zennart tuleb.

Kohtumis (naheldis). Zennart?

Ivar (tahab Gunnarist nõõda nutata). Zase mind minna, ütlen ma. Oled sa rõõmus, et nii kergelt pääsesid?

Gunnar. Kergelt?

Ivar. Jaa, kõrpoolest kergelt. Mina pidin kallilt maksma. Ära siit!

Gunnar. Ei, mitte enne kui Zennart tagasi on tulnud. (Signe liigutab ennast.)

Ivar. Sa äratast ta iiles.

Gunnar. Sa tead niisama hästi kui minagi, et

laew mõne tunni pärast läheb. Ei, pean mina jääma, siis sina ka. Ah, nüüd tuleb mul meelde. Tahtsid sa tüesti meid mõlemaid rõwale toimetada, et ise Signe! Signe!

Signe (lödvalt). Mis on?

Gunnar. Kas sa mäletad, et ta odada tahtis, kuni sa leses jääd!

Ivar. Sina nari! Sina tänamata!

Gunnar. Mille eest peaks ma sulle tänulik olema?

Ivar. Et ma sind päästsin.

Gunnar. Kas sa kuulsid, isa? - Seda nimetab tema päästmiseks.

Ivar. Ja, seda ma tegin. Aga sa oled seda waevalt wäart. Kas sa mäletad, mis rōdul sündis? Kagemata sain ma tunnistajaks, kuidas armastus sind hulluks tegi.

(Signe kuulatab nende sõnu).

Gunnar. See armastus on igaweseks kustunud.

Ivar. Ja kes kustutas ta? Kes?

Gunnar. Ei keegi - ta kustus iseenesest.

Ivar. Usud sa? Kui sa mulle ütlesid, et sa Signet nõnda armastad, et sa Semarti tappa wõiksid,

sis - võtsin ma juhtumist pödraaga abiks -
 et sulle selgeks teha - rünn kind su pödrane
 armastus võiks viia. (Signe tõuseb üles,
najatab tuuli vastu) Ma armastasin teid
 sellers liiga, et näha kuidas te võik hukka
 lähete. Sõikus oli valus - ka minule enesele -
 aga usun, ta on ümestanud. - Kas müüd
 lubatud on minna?

Gunnar (taganeb ta eesti) Ümb kumb, kas oled sa
 kinnat ise või...

Ivar (naerab). O ei! Ma ei tule ühestki ei alt, Ma
 armastan teid ainult natura liiga - oma viisi
Gunnar. Saad sina sellest arm, isa?

Kohtumis. See võib tõsi olla. Kui Lemart tuleb, siis
 on ta täpselt tätt rõõksinud.

Ivar. Lemart tuleb!

(Signe astub Ivari juurde, kumardab ta kõi päält alla
ja suudleb teda.)

Ivar. Sellest tühust on küllalt.

Kohtumis. Ma kuulsin, mis sa ütlesid, Ivar. Aga
 oled sa ka teiste võimaluste päält mõelnud. Sa
 ütled, sa võtsid pödraloo omale abiks. Ku aga

nüüd saatus teise juhtumise endale ahiks on mõt-
nud? Õõ oli tõmmine. Püud võisivad tee pääle
kukkuda.

Juar (wähe rahutu). See on võimalik.

Kohutuniks. Sa mõngit kõrget mängu, Juar, wäga
kerget mängu, jõi päälegi mitte omal külul.

Juar. Mitte omal külul? Jawsõpmus - trundus - un-
küik, mis te minult tahtsite wõtta? Kas see pole
midagi? Ma arwan, sellest on küll! (Arstus arna
juurde.)

Kohutuniks. Ei pea ialgi saatusel osa mängima, Juar.
Mäed sa, mäed sa! Sähed nüüd isegi rahutuks.

Ja, ja.

Juar. Ma tahtsin ainult wassata, kas päike weel
pole tõusnud.

Kohutuniks. Ei, siina. Ei tühse müle päike enam.

Ära awakelle saatust. Ta ei tule omati mitte.

(Päikeseküür paistab aknaraami pääl.)

Juar. Noh, ja see? Mis sa arwad, unu?

Kohutuniks. Pettus. See pole päikesi paistu.

Signe (kes siinamale wagu siin un sisinud, wagu awadetes
kumlatades, lüüb nägu särana.) Kas kuulete?

Kuhtunin. Mis sa kuulad, laps?

Signe. Kas teie ei kuulnud? (Ta ruttab arna juurde, annab selle. Päike paistab ta juurste pääle.) Kuulge!

Kuhtunin. Ma ei kuule midagi. Kas teie kuulete midagi? (Vaatab Gunnari ja Toori otsa.)

Signe. Ja, aga kas teie siis ei kuule!

(Kuuldub hül, hõiskaw pasunahäääl.)

Signe. Ta tuleb! Ta puhub alati nii ruttu tuleb. Kuuled sa Toor? Ta tuleb, Lemmari tuleb!

(Sünk käe vastu rinda). Oo - ta tuleb!

(Uksed tagaseinas lähewad lahti ja Lemmari ilmub läweli jõhnikukonnas. Signe tõttab talle vastu ja rüüskab ennast ta kätte wahel.)

Kuhtunin (ajab end maewaga püsti, seigikatud näoilniga ja piõrab nasa laiali lastades taga puule.) Lemmari! Lemmari!

(Säpp.)

